

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, a u vezi sa čl. 129 stav 2 i 130 stav 4 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 30/12), uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, donijela je

PRAVILNIK O OBAVJEŠTAVANJU, ANALIZIRANJU I PRAĆENJU (*FOLLOW-UP*) DOGAĐAJA U CIVILNOM VAZDUHOPLOVSTVU

Predmet i primjena

Član 1

- (1) Ovim pravilnikom utvrđuju se način obavještanja Agencije za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija) i Nacionalne komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željeznog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća (u daljem tekstu: Komisija za istraživanje) o događajima koji ugrožavaju sigurnost o kojima se obavezno obavještava, Lista događaja o kojima se obavezno obavještava, subjekti koji su obavezni da obavještavaju o događajima koji ugrožavaju sigurnost, način i postupak obavještanja o događajima o kojima se dobrovoljno obavještava, Lista događaja o kojima se dobrovoljno obavještava, kao i druga pitanja od značaja za obavještanje, ispitivanje, analiziranje i postupanje sa podacima o ugrožavanju sigurnosti, nesrećama i ozbiljnim nezgodama vazduhoplova (u daljem tekstu: sigurnosne informacije) u cilju unaprjeđivanja sigurnosti vazdušnog saobraćaja.
- (2) Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se i na vazduhoplove iz Aneksa II Priloga 1 Pravilnika o osnovnim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja („Službeni list CG“, broj 22/13).

Preuzimanje

Član 2

Ovim pravilnikom se, uz prilagodbu prava Crne Gore, preuzimaju:

- Uredba Vijeća (EZ) br.376/2014 od 3. aprila 2014. godine o utvrđivanju zahtjeva koji se odnose na prijavljivanje, analizu i praćenje (*follow-up*) događaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EU) br.996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i prestanku važenja Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EZ) br.1321/2007 i (EZ) br.1330/2007, koja je data u Prilogu 1 ovog pravilnika.
- Sprovedbena Uredba Komisije (EZ) br.1018/2015 od 29. juna 2015. godine o utvrđivanju liste događaja u civilnom vazduhoplovstvu koje je potrebno obavezno prijaviti u skladu sa Uredbom Vijeća (EZ) br.376/2014, koja je data u Prilogu 2 ovog pravilnika.

Značenje izraza

Član 3

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) organ za sigurnosne istrage** je Komisija za istraživanje;
- 2) nacionalna civilna vazduhoplovna vlast ili nacionalna vlast** je Agencija za civilno vazduhoplovstvo;
- 3) Agencija** je Evropska agencija za sigurnost vazdušnog saobraćaja;
- 4) Zajednica i država članica** tumače se u skladu sa tačkom 2 i 3 Aneksa II ECAA Sporazuma;
- 5) ECAA Sporazum** je Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja, koji je ratifikovan Zakonom o ratifikaciji („Službeni list RCG“, broj 62/07 i „Službeni list CG – Međunarodni ugovori“, broj 1/11).

(2) Ostali izrazi koji su upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju značenja koja su im propisana u članu 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

Obavezno i dobrovoljno prijavljivanje

lan 4

- (1) Obavezno i dobrovoljno prijavljivanje događaja vrši se na obrascima iz Priloga 3-7 ovog pravilnika.
- (2) Obrazac prijave za nesreću i ozbiljnu nezgodu, koji je podnositelj prijave dužan da dostavi Komisiji za istraživanje i Agenciji, dat je u Prilogu 3 ovog pravilnika.
- (3) Obrazac prijave za događaj koji se obavezno prijavljuje dat je u Prilogu 4 ovog pravilnika.
- (4) Obrazac prijave za događaj koji se dobrovoljno prijavljuje dat je u Prilogu 5 ovog pravilnika.
- (5) Obrazac prijave o događaju udara ptice dat je u Prilogu 6 ovog pravilnika.
- (6) Obrazac prijave o događaju izazvanom prisustvom opasnog tereta dat je u Prilogu 7 ovog pravilnika.

Sigurnosne informacije i Izvještaj o događajima

lan 5

- (1) Sigurnosne informacije se prikupljaju, analiziraju, uvaju, štite, razmjenjuju, distribuiraju i obezbjeđuju se njihova stalna dostupnost, u skladu sa odredbama ovog pravilnika.
- (2) Na osnovu izvršene analize sigurnosnih informacija utvrđuju se sigurnosni rizici i preduzimaju sigurnosne akcije, ako postoji potreba.
- (3) Agencija izrađuje godišnje izvještaje o događajima, u skladu sa meunarodnim standardima i zaključuju meunarodnim ugovorima.

Analiza i klasifikacija podataka iz prijave

lan 6

Događaji koji se prijavljuju obavezno i dobrovoljno klasifikuju se u skladu sa matricom rizika iz Priloga 8 ovog pravilnika.

Prestanak primjene

lan 7

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje primjena odredbi Pravilnika o načinu obavještanja, ispitivanja, analiziranja i postupanja sa podacima o ugrožavanju sigurnosti, nesrećama i ozbiljnim nezgodama vazduhoplova („Službeni list CG“, broj 14/13).

Stupanje na snagu

lan 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjiva je se od 01. novembra 2016. godine.

DIREKTOR
Dragan Petrović

Broj: 01/2-567/3-16
Podgorica, 26.07.2016. godine

UREDBA (EU) BR. 376/2014 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA

od 3. aprila 2014. godine

o prijavljivanju, analizi i praenju (*follow-up*) dogaaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i prestanku važenja Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007

**lan 1
Ciljevi**

1. Cilj ove Uredbe je unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja obezbjeđivanjem da su odgovarajuće sigurnosne informacije koje se odnose na civilno vazduhoplovstvo prijavljene, prikupljene, sačuvane, zaštićene, razmijenjene, distribuirane i analizirane.

Ovom Uredbom se obezbjeđuje:

- (a) da se, ukoliko je odgovarajuće, blagovremeno preduzme sigurnosna akcija na osnovu analize prikupljenih informacija;
- (b) kontinuirana raspoloživost sigurnosnih informacija uvođenjem pravila o povjerljivosti i o odgovarajućem korištenju informacija i kroz harmonizovanu i unaprijeđenu zaštitu podnosilaca prijave i lica navedenih u prijavama dogaaja; i
- (c) da se sigurnosni rizici u vazduhoplovstvu razmatraju i obrađuju i na nivou Unije i na nacionalnom nivou.

2. Jedini cilj prijavljivanja dogaaja je sprečavanje nesreća i nezgoda, a ne pripisivanje krivice ili odgovornosti.

**lan 2
Značenja izraza**

Pojmovi u ovoj Uredbi imaju sledeća značenja:

- (1) „podnosilac prijave“ je fizičko lice koje prijavljuje određeni događaj ili ostale informacije koja se odnose na sigurnost u skladu sa ovom Uredbom;
- (2) „vazduhoplov“ je svaka naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcije vazduha, osim reakcije vazduha u odnosu na zemljinu površinu;
- (3) „nezgoda“ je nezgoda u smislu značenja iz Uredbe (EU) br. 996/2010;
- (4) „ozbiljna nezgoda“ je ozbiljna nezgoda u smislu značenja iz Uredbe (EU) br. 996/2010;
- (5) „nesreća“ je nesreća u smislu značenja iz Uredbe (EU) br. 996/2010;
- (6) „deidentifikovane informacije“ su informacije iz prijave dogaaja iz kojih su uklonjeni svi lični podaci kao što su imena ili adrese fizičkih lica;
- (7) „događaj“ je svaki događaj povezan sa sigurnošću u koji ugrožava ili koji bi, ukoliko nije ispravljen ili riješen, mogao da ugrozi vazduhoplov, njegove putnike ili bilo koje lice, a posebno uključuje nesreću ili ozbiljnu nezgodu;
- (8) „organizacija“ je svaka organizacija koja obezbjeđuje vazduhoplovne proizvode i/ili koja zapošljava, angažuje po ugovoru ili koristi usluge lica koja su u obavezi da prijave događaje u skladu sa članom 4 stav 6;
- (9) „anonimizacija“ je uklanjanje iz prijava dogaaja svih ličnih podataka podnosioca prijave i lica navedenih u prijavama dogaaja kao i svih informacija, uključujući i naziv organizacije(a) koja je povezana sa događajem, koje mogu da otkriju identitet podnosioca prijave ili treće strane, ili da uzrokuju dobijanje tih informacija iz same prijave dogaaja;
- (10) „opasnost“ je situacija ili predmet koji ima mogućnost da izazove smrt ili povredu lica, oštećenje opreme ili konstrukcije, gubitak materijala, ili umanjenje mogućnosti obavljanja propisane funkcije;
- (11) „organ za sigurnosne istrage“ je stalni nacionalni organ za sigurnosne istrage u civilnom vazduhoplovstvu koji obavlja ili nadzire sigurnosne istrage iz člana 4 Uredbe (EU) br. 996/2010;
- (12) „kultura povjerenja i pravnosti“ (*Just Culture*) označava kulturu prema kojoj se ne kažnjavaju krajnji izvršioци ili drugi za preduzete aktivnosti, greške ili odluke koje su donešene u skladu sa njihovim iskustvom i obučenošću, ali pri čemu se ne tolerišu gruba nemarnost, namjerni prestupi i destruktivno djelovanje;

(13) „kontakt lice“ je:

a) u slučaju kada je zahtjev za informaciju podnijela zainteresovana strana osnovana u državi članici, nadležne vlasti imenovane od strane svake države članice u skladu sa članom 6(3);

b) u slučaju da zahtjev za informaciju podnese zainteresovana strana osnovana izvan Unije, Komisija;

(14) „zainteresovana strana“ je svako fizičko ili pravno lice ili zvanični organ, koje ima ili nema status pravnog lica, koje je u mogućnosti da učestvuje u unapređenju sigurnosti vazdušnog saobraćaja imajući pristup informacijama o događajima koje razmjenjuju države članice i koje spada u jednu od kategorija zainteresovanih strana navedenih u Aneksu II;

(15) „Nacionalni program sigurnosti“ je integrisani skup pravnih akata i aktivnosti usmjerenih na upravljanje sigurnošću u civilnog vazduhoplovstva u državi članici;

(16) „Evropski plan sigurnosti vazdušnog saobraćaja“ je procjena sigurnosnih pitanja i povezanog akcionog plana na evropskom nivou;

(17) „Evropski program sigurnosti vazdušnog saobraćaja“ je integrisani skup propisa na nivou Unije, zajedno sa aktivnostima i procesima koji se koriste za zajedničko upravljanje sigurnošću u civilnog vazduhoplovstva na evropskom nivou;

(18) „sistem upravljanja sigurnošću“ je sistematski pristup upravljanju sigurnošću u vazdušnog saobraćaja uključujući i potrebne organizacione strukture, odgovornosti (*accountabilities*), politike i procedure, i uključuje svaki sistem upravljanja koji se, nezavisno ili integrisano sa drugim sistemima upravljanja organizacije, bavi upravljanjem sigurnošću.

Član 3

Predmet i oblast primjene

1. Ovom Uredbom utvrđuju se pravila o:

(a) prijavljivanju događaja koji ugrožavaju ili koji, ukoliko nisu ispravljani ili riješeni, mogu da ugroze vazduhoplov, lica u njemu i sva druga lica, opremu ili instalacije koji učestvuju na operacije vazduhoplova; i o prijavljivanju drugih relevantnih informacija koje se odnose na sigurnost u tom kontekstu;

(b) analizi i aktivnosti praćenja (*follow-up*) koje se odnose na prijavljene događaje i druge informacije koje se odnose na sigurnost;

(c) zaštiti strukturnih lica u vazdušnom saobraćaju;

(d) odgovaranju na upotrebu prikupljenih sigurnosnih informacija;

(e) integrisanju informacija u Evropsku centralnu bazu podataka; i

(f) distribuiranju anonimizovanih informacija zainteresovanim stranama u svrhu pružanja informacija tim stranama koje su im potrebne za unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

2. Ova Uredba primjenjuje se na događaje i sve druge informacije koje se odnose na sigurnost i uključujući civilne vazduhoplove, uz izuzetke vazduhoplova iz Aneksa II uredbe (EZ) br. 216/2008. Države članice mogu da odluče da primijene ovu Uredbu takođe na događaje i druge informacije koje se odnose na sigurnost u odnosu na vazduhoplove iz Aneksa II te Uredbe.

Član 4

Obavezno prijavljivanje

1. Okolnosti koje mogu da predstavljaju značajan rizik po sigurnost vazdušnog saobraćaja i koje spadaju u sljedeće kategorije moraju da prijave lica navedena u stavu 6 putem sistema obaveznog prijavljivanja događaja u skladu sa ovim članom:

(a) okolnosti koje se odnose na operacije vazduhoplovima, poput:

(i) događaja koji se odnose na sudare;

(ii) događaja koji se odnose na polijetanje i slijetanje;

(iii) događaja koji se odnose na gorivo;

(iv) događaja u toku leta;

(v) događaja koji se odnose na komunikaciju;

(vi) događaja koji se odnose na povredu, slučajevne nužde i druge kritične situacije;

(vii) događaja koji se odnose na onesposobljenost posade i drugo vezano za posadu;

(viii) događaja koji se odnose na meteorološke uslove ili bezbjednost;

(b) događajima koji se odnose na tehničke uslove, održavanje i popravku vazduhoplova, poput:

(i) strukturnih oštećenja;

(ii) neispravnosti sistema;

- (iii) problema koji se odnose na održavanje i popravke;
 - (iv) problema koji se odnose na pogonski sistem (uključujući i motore, elise i rotorske sisteme) i problema koji se odnose na jedinicu za pomoćno napajanje;
 - (c) događaji koji se odnose na usluge u vazdušnoj plovidbi i sredstva i/ili opremu, poput:
 - (i) sudara, jedva izbjegnutih sudara i mogući sudara;
 - (ii) specifičnih događaja u upravljanju vazdušnim saobraćajem i uslugama u vazdušnoj plovidbi (ATM/ANS);
 - (iii) ATM/ANS operativnih događaja;
 - (d) događaji koji se odnose na aerodrome i zemaljske usluge, poput:
 - (i) događaja koji se odnose na aerodromske aktivnosti i objekte;
 - (ii) događaja povezani s prihvatom i otpremom putnika, prtljaga, pošte i tereta;
 - (iii) događaja koji se odnose na prihvat i otpremu vazduhoplova i povezane usluge.
2. Svaka organizacija osnovana u državi članici mora da uspostavi sistem obaveznog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje podataka o događajima iz stava 1.
3. Svaka država članica mora da uspostavi sistem obaveznog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje podataka o događajima uključujući i prikupljanje podataka o događajima koje prikupljaju organizacije u skladu sa stavom 2.
4. Evropska agencija za sigurnost vazdušnog saobraćaja („Agencija“) uspostavlja sistem obaveznog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje podataka o događajima, uključujući i prikupljanje podataka o događajima koji su prikupljeni u skladu sa stavom 2 od strane organizacija koje imaju sertifikat ili odobrenje Agencije.
5. Komisija, pomoću implementacionih akata, usvaja listu kojom se klasifikuju događaji koji se navode prilikom prijavljivanja događaja u skladu sa stavom 1. Ti implementacioni akti usvajaju se u skladu sa procedurom preispitivanja iz člana 19 stav 2.
- Komisija uključuje u te implementacione akte posebnu listu kojom se klasifikuju događaji primjenjivi na ne-složene vazduhoplove na motorni pogon. Ova lista je uproštena verzija liste iz prvog podstava i, ukoliko je odgovarajuće, prilagođava se specifičnostima te grane vazduhoplovstva.
6. Sledeća fizička lica prijavljuju događaje iz stava 1 putem sistema uspostavljenog u skladu sa stavom 2 od strane organizacije koja upošljava, putem ugovora angažuje ili koristi usluge podnosioca prijave ili, ukoliko ne može na taj način, putem sistema uspostavljenog u skladu sa stavom 3 od strane države članice u kojoj je njihova organizacija osnovana, ili od strane države koja je izdala, validovala ili konvertovala pilotsku dozvolu, ili putem sistema uspostavljenog u skladu sa stavom 4 od strane Agencije:
- (a) vođa vazduhoplova, ili, ukoliko vođa vazduhoplova nije u stanju da prijavi događaj, bilo koji drugi član posade koji je sledeći u lancu komande vazduhoplova registrovanog u državi članici ili vazduhoplova registrovanog van Unije ali koji koristi operator za kojeg država članica obezbeđuje nadzor operacija ili operator osnovan u Uniji;
 - (b) lice angažovano u projektovanju, proizvodnji, pravljenju kontinuirane plovidbenosti, održavanju ili modifikaciji vazduhoplova, ili bilo koje njegove opreme ili dijela, pod nadzorom države članice ili Agencije;
 - (c) lice koje potpisuje potvrdu o provjeri plovidbenosti ili otpuštanje u upotrebu (*release to service*) ili bilo koje njegove opreme ili dijela, pod nadzorom države članice ili Agencije;
 - (d) lice koje obavlja funkciju shodno kojoj je potrebno da bude ovlašćeno od strane države članice kao član osoblja pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju kojem su povjerene odgovornosti koje se odnose na usluge u vazdušnoj plovidbi ili kao član osoblja za pružanje letnih informacija;
 - (e) lice koje obavlja funkciju koja se odnosi na upravljanje sigurnošću u aerodroma na koji se Uredba (EZ) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta ⁽¹⁾ primjenjuje;
 - (f) lice koje obavlja funkciju koja se odnosi na ugrađivanje, modifikaciju, održavanje, popravku, generalni remont, letaku provjeru ili inspeksijski pregled uređaja za vazdušnu plovidbu za koju država članica obezbeđuje nadzor;

¹ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. septembra 2008. godine o zajedničkim pravilima za obavljanje usluga vazdušnog saobraćaja u Zajednici (SL 293, 31.10.2008, p.3).

(g) lice koje obavlja funkciju koja se odnosi na prihvata i otpremu vazduhoplova, uključujući i punjenje, pripremu dokumentacije o opterećenju, utovar, odmrzavanje i vuču na aerodromu obuhvaćenom Uredbom (EZ) br. 1008/2008.

7. Lica navedena u stavu 6 moraju da prijave događaje u periodu od 72 sata od trenutka kada su postali svjesni događaja, osim ako ovo ne spreči izuzetne okolnosti.

8. Poslije obavještenja o događaju, svaka organizacija osnovana u državi članici koja nije obuhvaćena stavom 9 mora da dostavi nadležnom organu te države članice, kako je navedeno u članu 6 stav 3, podatke o događaju prikupljene u skladu sa stavom 2 ovog člana bez odlaganja, i u svakom slučaju ne posle perioda od 72 sata od trenutka kada su postali svjesni događaja.

9. Nakon obavještenja o događaju, svaka organizacija osnovana u državi članici koju je Agencija sertifikovala ili odobrila mora da dostavi Agenciji podatke o događajima koji su prikupljeni u skladu sa stavom 2 bez odlaganja, i u svakom slučaju ne poslije perioda od 72 sata od trenutka kada su postali svjesni događaja.

Član 5

Dobrovoljno prijavljivanje

1. Svaka organizacija osnovana u državi članici dužna je da uspostavi sistem dobrovoljnog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje:

(a) podataka o događajima koji mogu da ne budu obuhvaćeni sistemom obaveznog prijavljivanja;

(b) drugih informacija koje se odnose na sigurnost koje je podnosilac prijave identifikovao kao stvarnu ili moguću opasnost po sigurnost vazdušnog saobraćaja.

2. Svaka država članica dužna je da uspostavi sistem dobrovoljnog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje:

(a) detalja o događajima koji ne mogu da budu obuhvaćeni sistemom obaveznog prijavljivanja;

(b) drugih informacija koje se odnose na sigurnost koje podnosilac prijave smatra stvarnom ili potencijalnom opasnošću po sigurnost vazdušnog saobraćaja.

Taj sistem takođe uključuje, ali ga ne ograničava, prikupljanje informacija prenešenih od strane organizacija u skladu sa stavom 6.

3. Agencija je dužna da uspostavi sistem dobrovoljnog prijavljivanja da bi se olakšalo prikupljanje:

(a) podataka o događajima koji ne mogu da budu obuhvaćeni sistemom obaveznog prijavljivanja;

(b) drugih informacija koje se odnose na sigurnost koje je podnosilac prijave identifikovao kao stvarnu ili moguću opasnost po sigurnost vazdušnog saobraćaja.

Ovaj sistem takođe uključuje, ali ga ne ograničava, prikupljanje informacija prenešenih od strane organizacija koje je Agencija sertifikovala ili odobrila u skladu sa stavom 5.

4. Sistem dobrovoljnog prijavljivanja mora da se koristi da bi se olakšalo prikupljanje podataka o događajima i informacija koje se odnose na sigurnost:

(a) koje ne podliježu obaveznom prijavljivanju u skladu sa članom 4 stav 1;

(b) koje prijavljuju lica koja nisu navedena u članu 4 stav 6.

5. Svaka organizacija osnovana u državi članici i sertifikovana i odobrena od strane Agencije dužna je da dostavi Agenciji, blagovremeno, podatke o događajima i informacije koje se odnose na sigurnost prikupljene u skladu sa stavom 1 ovog člana i koje mogu da uključuju stvarni ili potencijalni rizik po sigurnost vazdušnog saobraćaja.

6. Svaka organizacija osnovana u državi članici koju Agencija nije sertifikovala ili odobrila dužna je da, blagovremeno, dostavi nadležnom organu te države članice, kako je određeno u skladu sa članom 6 stav 3, podatke o događajima i druge sigurnosne informacije koje su prikupljene u skladu sa stavom 1 ovog člana i koji mogu da uključuju stvarni ili potencijalni rizik po sigurnost vazdušnog saobraćaja. Države članice mogu da zatraže od svake organizacije osnovane na njihovoj teritoriji da dostavi podatke o svim događajima prikupljene u skladu sa stavom 1 ovog člana.

7. Države članice, Agencija i organizacije mogu da uspostave druge sisteme za prikupljanje i obradu sigurnosnih informacija da bi se prikupili podaci o događajima koji nisu mogli da budu obuhvaćeni sistemima prijavljivanja iz člana 4 i stavova 1, 2 i 3 ovog člana. Ti sistemi mogu da uključuju i prijavljivanje subjektima koji nisu navedeni u članu 6 stav 3 i mogu da uključuju i estovavanje:

(a) vazduhoplovne industrije;

(b) strukturalnih organizacija vazduhoplovnog osoblja.

8. Informacije primljene putem dobrovoljnog i obaveznog prijavljivanja mogu da se integrišu u jedinstveni sistem.

Član 6

Prikupljanje i uvažavanje informacija

1. Svaka organizacija osnovana u državi članici dužna je da imenuje jedno ili više lica da se bave nezavisno prikupljanjem, procjenom, obradom, analizom i uvažavanjem detalja o događajima prijavljenim u skladu sa članovima 4 i 5.

Bavljenje prijavama se vrši imajući na umu sprečavanje korišćenja informacija u svrhe koje se ne tiču sigurnosti, prilikom čega se na odgovarajući način uvažava povjerljivost identiteta podnosioca prijave i lica navedenih u prijavama događaja, imajući na umu promovisanje „kulture povjerenja i pravdnosti“.

2. Sporazumom sa nadležnim vlastima, male organizacije mogu da postave uprošteni mehanizam za prikupljanje, procjenu, obradu, analizu i uvažavanje detalja o događajima. Mogu da podijele te zadatke sa organizacijama istog karaktera, prilikom usaglašavanja sa pravilima povjerljivosti i zaštite u skladu sa ovom Uredbom.

3. Svaka država članica dužna je da imenuje jedan ili više nadležnih organa da bi se uspostavio mehanizam za nezavisno prikupljanje, procjenu, obradu, analizu i uvažavanje podataka o događajima prijavljenim u skladu sa članovima 4 i 5.

Bavljenje prijavama se vrši imajući na umu sprečavanje korišćenja informacija u svrhe koje se ne tiču sigurnosti, prilikom čega se na odgovarajući način uvažava povjerljivost identiteta podnosioca prijave i lica navedenih u prijavama događaja, imajući na umu promovisanje „kulture povjerenja i pravdnosti“.

Organi koji mogu da budu imenovani u skladu sa prvim podstavom, zajedno ili pojedinačno, su sledeći:

(a) nacionalne civilne vazduhoplovne vlasti; i/ili

(b) organ za sigurnosne istrage; i/ili

(c) svaki drugi nezavisni organ ili subjekat koji je osnovan u Uniji kojem je povjerena ova funkcija.

Kada država članica imenuje više od jednog organa ili subjekta, imenuje jednog od njih kao kontakt za prenos informacija iz člana 8 stav 2.

4. Agencija imenuje jedno ili više lica da bi se uspostavio mehanizam za nezavisno prikupljanje, procjenu, obradu, analizu i uvažavanje podataka o događajima prijavljenih u skladu sa članovima 4 i 5.

Bavljenje prijavama se vrši imajući na umu sprečavanje korišćenja informacija u svrhe koje se ne tiču sigurnosti, prilikom čega se na odgovarajući način uvažava povjerljivost identiteta podnosioca prijave i lica navedenih u prijavama događaja, imajući na umu promovisanje „kulture povjerenja i pravdnosti“.

5. Organizacije moraju da uvažavaju prijave događaja izrađene na osnovu podataka o događajima prikupljenih u skladu sa članovima 4 i 5 u jednoj ili više baza podataka.

6. Nadležne vlasti iz stava 3 dužne su da uvažavaju prijave događaja izrađene na osnovu podataka o događajima prikupljenih u skladu sa članovima 4 i 5 u nacionalnu bazu podataka.

7. Relevantne informacije o nesrećama i ozbiljnim nezgodama prikupljene ili izdate od strane organa za sigurnosne istrage se tako uvažavaju u nacionalnu bazu podataka.

8. Agencija je dužna da skladišti prijave događaja izrađene na osnovu podataka o događajima prikupljenih u skladu sa članovima 4 i 5 u bazu podataka.

9. Organi za sigurnosne istrage imaju potpun pristup njihovoj predmetnoj nacionalnoj bazi podataka iz stava 6 u svrhu vršenja svojih odgovornosti (*responsibilities*) u skladu sa članom 5 stav 4 Uredbe (EU) br. 996/2010.

10. Civilne vazduhoplovne vlasti država članica imaju potpun pristup svojoj predmetnoj nacionalnoj bazi podataka iz stava 6 u svrhu vršenja svojih odgovornosti koje se odnose na sigurnost.

Član 7

Kvalitet i sadržaj prijava događaja

1. Prijave događaja iz člana 6 sadrže u najmanjoj mjeri informacije navedene u Aneksu I.

2. Prijave događaja iz stavova 5, 6 i 8 člana 6 sadrže klasifikaciju sigurnosnih rizika za predmetni događaj. Ta klasifikacija se revidira i u slučaju potrebe mijenja i dopunjuje, i potvrđuje je nadležne vlasti države članice ili Agencija, u skladu sa šemom klasifikacije rizika na nivou Evrope iz stava 5 ovog člana.

3. Organizacije, države članice i Agencija moraju da uspostave proces provjere kvaliteta podataka da bi se unaprijedila konzistentnost podataka, posebno izme u informacija koje su prvobitno prikupljene i prijava sa uvanih u bazi podataka.

4. Baze podataka iz stavova 5, 6 i 8 člana 6 koriste formate koji su:

- (a) standardizovani da olakšaju razmjenu informacija; i
- (b) kompatibilni sa ECCAIRS softverom i ADREP taksonomijom.

5. Komisija, u bliskoj saradnji sa državama članicama i Agencijom putem mreže analiti ara sigurnosti vazdušnog saobra aja, iz člana 14 stav 2, dužna je da izradi šemu klasifikacije rizika na nivou Evrope da bi se omogu ilo organizacijama, državama članicama i Agenciji da klasifikuju doga aje u odnosu na sigurnosne rizike. Tom prilikom, Komisija uzima u obzir potrebu za kompatibilnoš u sa postoje im šemama klasifikacije rizika.

Komisija je dužna da izradi tu šemu do 15. maja 2017. godine.

6. Komisija ima ovlaš enje da usvoji delegirane akte u skladu sa članom 18 da bi se definisala šema klasifikacije rizika na nivou Evrope.

7. Komisija je dužna da, pomo u implementacionih akata, usvoji aranžmane za implementaciju šeme klasifikacije rizika na nivou Evrope. Ti implementacioni akti usvajaju se u skladu sa procedurom preispitivanja iz člana 19 stav 2.

8. Komisija i Agencija podržavaju nadležne vlasti država članica u njihovom zadatku integracije podataka, uklju enih na primjer u:

- (a) integraciji minimuma informacija iz stava 1;
- (b) klasifikaciji rizika doga aja iz stava 2; i
- (c) uspostavljanju procesa provjere kvaliteta podataka iz stava 3.

Komisija i Agencija pružaju tu podršku na na in kojim se doprinosi harmonizaciji procesa unosa podataka u državama članicama, posebno obezbje uju i osoblju koje radi u organima ili subjektima iz člana 6 stavovi 1, 3 i 4:

- (a) uputstva;
- (b) radionice; i
- (c) odgoaraju u obuku.

član 8

Evropska centralna baza podataka

1. Komisija upravlja Evropskom centralnom bazom podataka u kojoj se uvaju sve prijave doga aja prikupljene u Uniji.

2. Svaka država članica dužna je da, u dogovoru sa Komisijom, ažurira Evropsku centralnu bazu podataka prenosom svih sigurnosnih informacija sa uvanih u nacionalnim bazama podataka iz člana 6 stav 6.

3. Agencija usaglašava sa Komisijom tehni ke protokole za prenos svih prijava doga aja Evropskoj centralnoj bazi podataka koje je Agencija prikupila u skladu sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njenim pravilima implementacije, posebno za doga aje sa uvane u Interni sistem prijavljivanja doga aja (IORS), kao i informacije prikupljene u skladu sa članu 4 stav 9 i članu 5 stav 5.

4. Komisija je dužna da, pomo u implementacionih akata, usvoji aranžmane za upravljanje Evropskom centralnom bazom podataka kako je navedeno u stavovima 1 i 2. Ti implementacioni akti usvajaju se u skladu sa procedurom preispitivanja iz člana 19 stav 2.

član 9

Razmjena informacija

1. Države članice i Agencija u estvuju u razmjeni informacija stavljaju i sve sa uvane sigurnosne informacije iz svojih baza podataka sa prijavama na raspolaganje nadležnim vlastima drugih država članica, Agenciji i Komisiji, putem Evropske centralne baze podataka.

Prijave doga aja prenose se u Evropsku centralnu bazu podataka najkasnije 30 dana nakon unošenja u nacionalnu bazu podataka.

Prijave doga aja se ažuriraju u slu aju potrebe dodatnim sigurnosnim informacijama.

2. Države članice tako e prenose informacije koje se odnose na nesre e i ozbiljne nezgode u Evropsku centralnu bazu podataka na slede i na in:

- (a) tokom istrage: preliminarne informacije o injenicama o nesre ama i ozbiljnim nezgodama;

(b) kada je istraga završena:

(i) kona ni izvještaj sa istrage; i

(ii) ukoliko je na raspolaganju, kratak pregled kona nog izvještaja sa istrage na engleskom jeziku.

3. Država članica ili Agencija preusmjerava sve zna ajne sigurnosne informacije nadležnim vlastima države članice ili Agenciji bez odlaganja ukoliko, prilikom prikupljanja podataka o doga ajima ili prilikom uvanja prijava doga aja ili obavljanja analize u skladu sa članom 13 stav 6, identifikuje pitanja od zna aja za sigurnost koja smatra:

(a) da su od interesa za druge države članice ili Agenciju; ili

(b) da možda mogu da zahtijevaju preduzimanje sigurnosne akcije od strane drugih država članica ili Agencije.

član 10

Distribuiranje informacija skladištenih u Evropskoj centralnoj bazi podataka

1. Svaki subjekat kojem je povjereno regulisanje sigurnosti u civilnom vazduhoplovstvu, ili bilo koji organ za sigurnosne istrage, u Uniji ima preko interneta obezbijeni kompletan pristup informacijama o doga ajima skladištenim u Evropskoj centralnoj bazi podataka.

Te informacije se koriste u skladu sa članovima 15 i 16.

2. Zainteresovane strane navedene u Aneksu II mogu da zatraže pristup odre enim informacijama sadržanim u Evropskoj centralnoj bazi podataka.

Zainteresovane strane osnovane u Uniji upu uju zahtjeve za informacije kontakt licu države članice u kojoj su osnovane.

Zainteresovane strane osnovane van Unije upu uju svoj zahtjev Komisiji.

Komisija obavještava nadležnu vlast države članice kada je podnijet zahtjev koji se nje ti e u skladu sa ovim stavom.

3. U skladu sa članom 15 stav 2 Uredbe (EU) br. 996/2010, informacije sadržane u Evropskoj centralnoj bazi podataka koje se odnose na teku e sigurnosne istrage obavljene u skladu sa tom Uredbom ne otkrivaju se zainteresovanim stranama u skladu sa ovim članom.

4. Iz bezbjednosnih razloga, zainteresovanim stranama se ne omogu ava direktan pristup Evropskoj centralnoj bazi podataka.

član 11

Procesuiranje zahtjeva i odluka

1. Zahtjevi za informacijama iz Evropske centralne baze podataka dostavljaju se putem formulara odobrenih od strane kontakt lica. Ti formulari sadrže u najmanjoj mjeri stavke navedene u Aneksu III.

2. Kontakt lice koja primi zahtjev potvr uje da:

(a) je zahtjev podnijela zainteresovana strana;

(b) je kompetentno da se bavi tim zahtjevom.

Kada kontakt lice odlu i da je druga država članica ili Komisija kompetentna da se bavi ovim zahtjevom, prenosi zahtjev toj državi članici ili Komisiji, kome je to odgovaraju e.

3. Kontakt lice koje primi zahtjev procjenjuje pomo u pojedina nih slu ajeva da li je zahtjev opravdan i izvodljiv.

Kontakt lice može da dostavi informacije zainteresovanim stranama u pismenoj formi ili koriš enjem sigurnih elektronskih sredstava komunikacije.

4. Kada se zahtjev prihvati, kontakt lice odre uje koli inu i nivo informacija koje e da se dostave. Ne uti u i na članove 15 i 16, informacije su ograni ene na ono što je striktno potrebno u svrhu zahtjeva.

Informacije koje se ne odnose na sopstvenu opremu, operacije ili oblast aktivnosti zainteresovane strane dostavljaju se samo kao zbirne ili anonimizovane. Informacije koje nisu zbirne, mogu da se dostave zainteresovanoj strani ukoliko dostavi detaljno obrazloženje u pisanoj formi. Te informacije se koriste u skladu sa članovima 15 i 16.

5. Kontakt lice zainteresovanim stranama navedenim u ta ki (b) Aneksa II dostavlja samo informacije koje se odnose na sopstvenu opremu, operacije ili oblast aktivnosti zainteresovane strane.

6. Kontakt lice koje primi zahtjev od zainteresovane strane navedene u ta ki (a) Aneksa II može da donese opštu odluku da redovno dostavlja informacije zainteresovanoj strani, ukoliko:

(a) se zahtijevane informacije odnose na sopstvenu opremu, operacije ili oblast aktivnosti zainteresovane strane;

(b) opšta odluka ne omogućava pristup cjelokupnom sadržaju baze podataka;

(c) se opšta odluka odnosi samo na anonimizovane informacije.

7. Zainteresovana strana koristi informacije koje su primljene u skladu sa ovim članom pod uslovom da:

(a) zainteresovana strana koristi informacije samo u svrhu navedenu u formularu zahtjeva, koja treba da budu saglasna sa ciljem ove Uredbe kao što je navedeno u članu 1; i

(b) zainteresovana strana ne smije da objavi primljene informacije bez pisane saglasnosti pružaoca informacija i preduzima sve potrebne mjere da obezbijedi odgovaraju u povjerljivost primljenih informacija.

8. Odluka o distribuiranju informacija u skladu sa ovim članom ograničena je na ono što je striktno potrebno za svrhu lica koje ih koristi.

Član 12

Evidencija zahtjeva i razmjena informacija

1. Kontakt lice evidentira svaki primljeni zahtjev i akciju koja je preduzeta u skladu sa tim zahtjevom. Te informacije se blagovremeno prenose Komisiji kada god se zahtjev primi i/ili akcija preduzme.

2. Komisija stavlja na raspolaganje svim kontakt licima ažurirani spisak primljenih zahtjeva i preduzetih akcija od strane raznih kontakt lica i same Komisije svim kontakt licima.

Član 13

Analiza događaja i praćenje (*follow-up*) na nacionalnom nivou

1. Svaka organizacija osnovana u državi članici razvija proces analiziranja događaja prikupljenih u skladu sa članom 4 stav 2 i članom 5 stav 1 da bi se identifikovale opasnosti po sigurnost koje se odnose na identifikovane događaje ili grupe događaja.

Na osnovu te analize, svaka organizacija dužna je da odredi odgovaraju u korektivnu ili preventivnu mjeru, koja je potrebna zbog unapređenja sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

2. Kada, nakon analize iz stava 1, organizacija osnovana u državi članici identifikuje odgovaraju u korektivnu ili preventivnu mjeru koja je potrebna radi otklanjanja stvarnih ili potencijalnih sigurnosnih nedostataka u vazdušnom saobraćaju dužna je da:

(a) blagovremeno implementira tu mjeru; i

(b) uspostavi proces nadzora implementacije i efektivnosti te mjere.

3. Svaka organizacija osnovana u državi članici redovno dostavlja svojim zaposlenima i osoblju angažovanom po ugovoru informacije koje se odnose na analizu, i praćenje (*follow-up*), događaja za koje je preduzeta preventivna ili korektivna mjera.

4. Kada organizacija osnovana u državi članici koja nije obuhvaćena stavom 5 identifikuje stvarni ili potencijalni rizik po sigurnost vazdušnog saobraćaja kao rezultat analize događaja ili grupe događaja prijavljenih u skladu sa članom 4 stav 8 i članom 5 stav 6, dostavlja nadležnim vlastima te države članice, u periodu od 30 dana od dana kada je podnosilac prijave prijavio događaj:

(a) preliminarne rezultate analize obavljene u skladu sa stavom 1, ukoliko postoje; i

(b) svaku mjeru koja treba da se preduzme u skladu sa stavom 2.

Organizacija izrađuje izvještaj sa konačnim rezultatima analize, kada je potrebno, im budu raspoloživi i, u principu, ne posle perioda od tri mjeseca od dana prijave događaja.

Nadležne vlasti države članice mogu da zatraže od organizacija da im dostave preliminarne ili konačne rezultate analize za svaki događaj koji im je prijavljen ali u vezi sa kojima nisu primljene nikakve dalje informacije ili su primljeni samo preliminarni rezultati.

5. Kada organizacija osnovana u državi članici i certificovana ili odobrena od strane Agencije identifikuje stvarni ili potencijalni rizik po sigurnost vazdušnog saobraćaja kao rezultat analize događaja ili grupe događaja prijavljenih u skladu sa članom 4 stav 9 i članom 5 stav 5, prenosi Agenciji, u periodu od 30 dana od dana kada je podnosilac prijave prijavio događaj:

(a) preliminarne rezultate analize obavljene u skladu sa stavom 1, ukoliko postoje; i

(b) svaku mjeru koja se preduzima u skladu sa stavom 2.

Organizacija koju je Agencija certificovala ili odobrila dostavlja Agenciji konačne rezultate analize, kada je potrebno, im budu raspoloživi i, u principu, ne poslije perioda od tri mjeseca od dana prijave događaja.

Agencija može da zatraži od organizacija da im dostave preliminarne ili konačne rezultate analize za svaki događaj, koji joj je prijavljen ali u vezi sa kojima nisu primljene nikakve dalje informacije ili su primljeni samo preliminarni rezultati.

6. Svaka država članica i Agencija razvijaju proces analiziranja informacija koje se odnose na događaje koji su im direktno prijavljeni u skladu sa članom 4 stav 6, članom 5 stav 2 i članom 5 stav 3 da bi se identifikovale opasnosti po sigurnost koje se odnose na te događaje. Na osnovu te analize, dužne su da odrede odgovarajuću u korektivnu ili preventivnu mjeru koja je potrebna zbog unapređenja sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

7. Kada, poslije analize iz stava 6, država članica ili Agencija identifikuje odgovarajuću u korektivnu ili preventivnu mjeru potrebnu radi otklanjanja stvarnih ili potencijalnih sigurnosnih nedostataka u vazdušnom saobraćaju, dužna je da:

(a) blagovremeno implementira tu mjeru; i

(b) uspostavi proces praćenja implementacije i efektivnosti te akcije.

8. Za svaki događaj ili grupu događaja pravnih u skladu sa stavom 4 ili 5, svaka država članica i Agencija imaju pristup obavljenoj analizi i na odgovarajuću i na in prate mjeru koju su preduzele organizacije za koje su svaka ponaosob odgovorne.

Ukoliko država članica ili Agencija zaključi da implementacija i efektivnost prijavljene mjere nisu odgovarajuće i da bi se otklonio stvarni ili potencijalni sigurnosni nedostatak, obezbjeđuje preduzimanje i implementiranje dodatne odgovarajuće mjere od strane predmetne organizacije.

9. Ukoliko su raspoložive, informacije koje se odnose na analizu i praćenje (*follow-up*) pojedina navedenih događaja ili grupa događaja dobijene u skladu sa ovim članom uvajaju se u Evropsku centralnu bazu podataka, u skladu sa članom 8 stavovi 2 i 3, blagovremeno i najkasnije u periodu od dva mjeseca poslije njihovog skladištenja u nacionalnu bazu podataka.

10. Države članice koriste informacije dobijene iz analize prijava događaja da bi se identifikovala popravna akcija koja treba da se preduzme, ukoliko postoji, u okviru Nacionalnog programa sigurnosti.

11. Da bi se informisala javnost o nivou sigurnosti u civilnom vazduhoplovstvu, svaka država članica objavljuje izvještaj o sigurnosti najmanje jednom godišnje. Izvještaj o sigurnosti:

(a) sadrži zbirne i anonimizovane informacije o vrsti događaja i sigurnosne informacije prijavljene putem svojih nacionalnih sistema obaveznog i dobrovoljnog prijavljivanja;

(b) identifikuje trendove;

(c) identifikuje preduzete mjere.

12. Države članice takođe mogu da objave anonimizovane prijave događaja i rezultate analize rizika.

Član 14

Analiza događaja i praćenje (*follow-up*) na nivou Unije

1. Komisija, Agencija i nadležne vlasti država članica, u saradnji, redovno učestvuju u razmjeni i analizi informacija sadržanih u Evropskoj centralnoj bazi podataka.

Ne dovodeći u pitanje zahtjeve povjerljivosti navedene u ovoj Uredbi, posmatrači i mogu biti pozvani po principu pojedinačnog slušanja, kada je to odgovarajuće.

2. Komisija, Agencija i nacionalne vlasti država članica sarađuju putem mreže analitičara sigurnosti vazdušnog saobraćaja (*European Network of Aviation Safety Analysts – Network of Analyst (NoA)*).

Mreža analitičara sigurnosti vazdušnog saobraćaja mora doprinositi unapređenju sigurnosti vazdušnog saobraćaja u Uniji, tako što obavlja sigurnosne analize za potrebe Evropskog programa sigurnosti vazdušnog saobraćaja i Evropskog plana sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

3. Agencija podržava aktivnosti mreže analitičara sigurnosti vazdušnog saobraćaja, na primjer, pružanjem pomoći u pripremi i organizaciji sastanaka mreže.

4. Agencija uključuje informacije o rezultatima analize informacija iz stava 1 u godišnji izvještaj o sigurnosti iz člana 15 stav 4 Uredbe (EZ) br. 216/2008.

Član 15

Povjerljivost i odgovarajuća upotreba informacija

1. Države članice i organizacije, u skladu sa svojim nacionalnim zakonom, i Agencija preduzimaju potrebne mjere da bi obezbijedili odgovarajuću povjerljivost podataka o događajima koje su primili u skladu sa članovima 4, 5 i 10.

Svaka država članica, svaka organizacija osnovana u državi članici, ili Agencija obrađuje li ne podatke samo u mjeri dovoljnoj za potrebe ove Uredbe i ne dovode li u pitanje nacionalne pravne akte kojima se implementira Direktiva 95/46/EZ.

2. Ne dovode li u pitanje odredbe koje se odnose na zaštitu sigurnosnih informacija u članovima 12, 14 i 15 Uredbe (EU) br. 996/2010, informacije potekle iz prijave događaja koriste se samo u svrhu zbog koje su prikupljene.

Države članice, Agencija i organizacije ne smiju da stave na raspolaganje ili da koriste informacije o događajima:

(a) kako bi pripisale krivicu ili odgovornost; ili

(b) u bilo koju svrhu koja nije održavanje ili unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

3. Komisija, Agencija i nadležne vlasti država članica, prilikom vršenja svojih obaveza u skladu sa članom 14 u vezi sa informacijama sadržanim u Evropskoj centralnoj bazi podataka, dužne su da:

(a) obezbijede povjerljivost informacija; i

(b) ograniče upotrebu informacija na ono što je striktno potrebno za vršenje njihovih obaveza povezanih sa sigurnošću bez pripisivanja krivice ili odgovornosti; u ovom smislu, informacije se koriste posebno za upravljanje rizikom i analizu sigurnosnih trendova koji mogu dovesti do sigurnosnih preporuka ili mjera, u cilju otklanjanja stvarnih ili potencijalnih sigurnosnih nedostataka.

4. Države članice dužne su da obezbijede da njihove nadležne vlasti iz člana 6 stav 3 i njihove vlasti nadležne za vršenje sudske funkcije sarađuju me u sobom putem naprednih administrativnih aranžmana. Ovi napredni administrativni aranžmani teže da obezbijede pravilnu ravnotežu između potrebe za pravilnim vršenjem sudske funkcije, sa jedne strane, i neophodne kontinuirane raspoloživosti sigurnosnih informacija, sa druge.

Član 16

Zaštita izvora informacija

1. Za potrebe ovog člana, „li ni podaci“ uključuju naročito imena ili adrese fizičkih lica.

2. Svaka organizacija osnovana u državi članici dužna je da obezbijedi da su svi li ni podaci raspoloživi osoblju te organizacije koje ne čine lica određena u skladu sa članom 6 stav 1 samo ukoliko je apsolutno neophodno da bi se istražili događaji sa ciljem unapređenja sigurnosti vazdušnog saobraćaja. Deidentifikovane informacije se distribuiraju kroz organizaciju na način koji je pogodan.

3. Svaka država članica dužna je da obezbijedi da se nikad ne evidentiraju li ni podaci u nacionalnu bazu podataka iz člana 6 stav 6. Takve deidentifikovane informacije se stavljaju na raspolaganje svim relevantnim stranama, na primjer da bi im se dozvolilo vršenje njihovih obaveza koje se odnose na unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

4. Agencija obezbijuje da se li ni podaci nikad ne evidentiraju u bazu podataka Agencije iz člana 6 stav 8. Takve deidentifikovane informacije stavljaju se na raspolaganje svim relevantnim stranama, na primjer da bi im se dozvolilo vršenje njihovih obaveza koje se odnose na unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

5. Države članice i Agencija nisu spriječene da preduzimaju bilo koje mjere neophodne za održavanje ili unapređenje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

6. Ne dovode li u pitanje primjenljivo nacionalno krivično pravo, države članice se suzdržavaju od pokretanja postupka po pitanju nepromišljenih ili nenamjernih kršenja zakona koja su im privukla pažnju samo zato što su prijavljena u skladu sa članovima 4 i 5.

Prvi podstav se ne primjenjuje u slučajevima iz stava 10. Države članice mogu da zadrže ili usvoje mjere za ojačavanje zaštite podnosioca prijave ili lica navedenih u prijavama događaja. Države članice mogu posebno da primijene ovo pravilo bez bilo kojih izuzeta navedenih u stavu 10.

7. Ako su disciplinski ili upravni postupci pokrenuti u skladu sa nacionalnim zakonom, informacije sadržane u prijavama događaja ne koriste se protiv:

(a) podnosioca prijave, ili

(b) lica pomenutih u prijavama događaja.

Prvi podstav se ne primjenjuje u slučajevima iz stava 10.

Države članice mogu da zadrže ili usvoje mjere da ojačaju zaštitu podnosioca prijave ili lica navedenih u prijavama događaja. Države članice mogu posebno da prošire svoju zaštitu na parnične ili krivične postupke.

8. Države članice mogu da usvoje ili ostave na snazi pravne odredbe koje obezbjeđuju viši nivo zaštite za podnosiocima prijave ili lica navedena u prijavama dogovora od nivoa navedenog u ovoj Uredbi.

9. Osim gdje se primjenjuje stav 10, zaposleni i osoblje angažovano po ugovoru koji podnose prijave ili su navedeni u prijavama dogovora prikupljenim u skladu sa članovima 4 i 5 ne smiju trpjeti bilo kakvu štetu od strane svog poslodavca ili organizacije za koju se usluge pružaju na osnovu informacija koje je dostavio podnositelj prijave.

10. Zaštita u skladu sa stavovima 6, 7 i 9 ovog člana ne primjenjuje se ni na jednu od sljedećih situacija:

(a) u slučajevima namjernog neprofesionalnog ponašanja;

(b) ukoliko postoji opravdano, grubo i ozbiljno zanemarivanje opravdanog rizika i krajnje neizvršavanje profesionalne obaveze da se djeluje na način kako je opravdano potrebno u tim okolnostima, uzrokujući predvidljivu štetu licu ili imovini, ili koja ozbiljno kompromituje nivo bezbjednosti vazdušnog saobraćaja.

11. Svaka organizacija osnovana u državi članici, nakon konsultacija sa predstavnicima svog osoblja, usvaja interna pravila koja opisuju kako se principi „kulture povjerenja i pravdnosti“, posebno princip iz stava 9, garantuju i implementiraju u okviru organizacije.

Organ imenovan u skladu sa stavom 12 može da zatraži revidiranje internih pravila organizacije osnovane u svojoj državi članici prije implementacije tih internih pravila.

12. Svaka država članica imenuje organ odgovoran za implementaciju stavova 6, 9 i 11.

Zaposleni i osoblje angažovano po ugovoru mogu da prijave tom organu navodna kršenja pravila koja su određena ovim članom. Zaposleni i osoblje angažovano po ugovoru ne kažnjavaju se za prijavu navodnih kršenja. Zaposleni i osoblje angažovano po ugovoru mogu da obavijeste Komisiju o takvim navodnim kršenjima.

Kada je to odgovarajuće, imenovani organ savjetuje predmetne vlasti svoje države članice po pitanju pravnih sredstava ili kazni prilikom primjene člana 21.

13. 15. maja 2019. godine i svakih pet godina nakon toga, svaka država članica šalje Komisiji izvještaj o primjeni ovog člana, i posebno o aktivnostima organa imenovanog u skladu sa stavom 12. Prijava ne sadrži nikakve lične podatke.

Član 17

Ažuriranje aneksa

Komisija je ovlaštena da usvaja delegirane akte u skladu sa članom 18 da bi:

(a) ažurirala spisak obaveznih polja za unos podataka u prijavama dogovora navedenim u Aneksu I gdje su, u svijetlu iskustva stečeno prilikom primjene ove Uredbe, promjene neophodne da bi se unaprijedila sigurnost vazdušnog saobraćaja;

(b) ažurirala formular za zahtjev za informacije iz Evropske centralne baze podataka naveden u Aneksu III, da bi se uzeli u obzir stečeno iskustvo i novi dogovori;

(c) usaglasila sve Aneксе sa ECCAIRS softverom i ADREP taksonomijom, kao i pravnim aktima koje je usvojila Unija i sa međunarodnim sporazumima.

Sa ciljem ažuriranja spiska obaveznih polja, Agencija i mreža analitičara sigurnosti vazdušnog saobraćaja iz člana 14 stav 2 dostavlja Komisiji odgovarajuće mišljenje(a).

Član 18

Korišćenje delegiranog prava

1. Pravo da usvaja delegirane akte povjereno je Komisiji pod uslovima navedenim u ovom članu.

2. Pravo da usvaja delegirane akte iz člana 7 stav 6 i člana 17 povjerava se Komisiji na period od pet godina od stupanja na snagu ove Uredbe. Komisija izrađuje izvještaj koji se odnosi na delegirano pravo najkasnije devet mjeseci prije kraja petogodišnjeg perioda. Delegirano pravo se automatski produžava za period istog trajanja, osim ako Evropski parlament ili Savjet ne izrazi svoje protivljenje takvom produženju najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog perioda.

3. Delegirano pravo iz člana 7 stav 6 i člana 17 može uvijek da opozove Evropski parlament ili Savjet. Odlukom o opozivanju okončava se delegirano pravo navedeno u toj odluci. Odluka stupa na snagu na dan nakon objavljivanja u Službenom listu Evropske unije ili kasnijeg datuma koji je u njoj naveden. Odluka ne utiče na važenje bilo kojeg delegiranog akta koji je već na snazi.

4. Prije usvojenja delegiranog akta, Komisija istovremeno o tome obavještava Evropski parlament i Savjet.

5. Delegirani akt koji je usvojen u skladu sa članom 7 stav 6 i članom 17 stupa na snagu samo ukoliko nema primjedbi od strane Evropskog parlamenta ili Savjeta u periodu od dva mjeseca od slanja obavještenja o tom aktu Evropskom parlamentu i Savjetu ili ako su, prije isteka tog perioda, Evropski parlament i Savjet obavijestili Komisiju da ne će uložiti prigovor. Taj period se produžava na dva mjeseca na inicijativu Evropskog parlamenta ili Savjeta.

Član 19

Procedura komiteta

1. Komisiji pomaže komitet osnovan članom 65 Uredbe (EU) br. 216/2008. Taj komitet se smatra komitetom u skladu sa interpretacijom Uredbe (EU) 182/2011.
2. Kada se referenca pravi na ovaj stav, primjenjuje se član 5 Uredbe (EU) br. 182/2011. Kada komitet ne dostavi mišljenje, Komisija ne usvaja nacrt implementacionog akta i primjenjuje se treći i podstavak člana 5 stav 4 Uredbe (EU) br. 182/2011.

Član 20

Pristup dokumentima i uklanjanje ličnih podataka

1. Izuzimaju se članove 10 i 11, kojim se utvrđuju strožija pravila o pristupu podacima i informacijama sadržanim u Evropskoj centralnoj bazi podataka, ova Uredba se primjenjuje ne dovodeći u pitanje Uredbu (EZ) br. 1049/2001.
2. Ova Uredba se primjenjuje ne dovodeći u pitanje nacionalne pravne akte kojima se implementira Direktiva 95/46/EZ i u skladu sa Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Član 21

Kazne

Države članice utvrđuju pravila o kaznama koje se primjenjuju u slučaju kršenja ove Uredbe. Predviđene kazne moraju da budu efektivne, srazmjerne i odvraćajuće. Države članice su dužne da obavijeste Komisiju o tim odredbama i svim naknadnim izmjenama i dopunama koje na njih utiču.

Član 22

Izmjena i dopuna Uredbe (EU) br. 996/2010

Član 19 Uredbe (EU) br. 996/2010 se briše.
Ipak, taj član ostaje primjenljiv do dana primjene ove Uredbe u skladu sa članom 24 stav 3.

Član 23

Stavljanje van snage

Direktiva 2003/42/EZ, Uredba (EZ) br. 1321/2007 i Uredba (EZ) br. 1330/2007 stavlja se van snage. Ostaju primjenljive do dana primjene ove Uredbe u skladu sa članom 24 stav 3.

Član 24

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.
2. Do 16. novembra 2020. godine, Komisija je dužna da objavi i pošalje Evropskom parlamentu i Savjetu izvještaj o procjeni implementacije ove Uredbe. Taj izvještaj mora da obuhvati, posebno, doprinos ostvaren ovom Uredbom u vidu umanjenja broja nesreća vazduhoplova i povezanih smrtnih slučajeva. Ukoliko je odgovarajuće i na osnovu tog izvještaja, Komisija daje predloge za izmjene i dopune ove Uredbe.
3. Ova Uredba primjenjuje se od 15. novembra 2015. godine i ne prije stupanja na snagu mjera implementacije iz člana 4 stav 5. Član 7 stav 2 primjenjuje se kada delegirani i implementacioni akti koji definišu i razvijaju šemu klasifikacije rizika na nivou Evrope iz člana 7 stavovi 6 i 7 stupe na snagu.

Ova Uredba obavezuje je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama. Sačinjeno u Briselu, 3. april 2014. godine.

*Za Evropski parlament
Predsjednik*

*Za Savjet
Predsjednik*

ANEKS I
SPISAK ZAHTJEVA PRIMJENLJIVIH NA ŠEME OBAVEZNOG I DOBROVOLJNOG
PRIJAVLJIVANJA DOGAĐAJA

Napomena: Polja za unos podataka moraju da budu popunjena potrebnim informacijama. Ukoliko nije moguće da nadležne vlasti država članica ili Agencija uključe te informacije jer im nisu dostavljene od strane organizacije ili podnosioca prijave, polje za unos može da se popuni sa „nepoznato“. Ipak, da bi se obezbijedilo prenošenje odgovarajućih informacija, korišćenje riječi „nepoznato“ treba da se, koliko je to moguće, izbjegava, i izvještaj treba, ukoliko je moguće, da bude kasnije popunjen informacijama.

1. ZAJEDNIČKA OBAVEZNA POLJA ZA UNOS PODATAKA

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sledeće informacije:

- (1) Naslov
 - Naslov
- (2) Informacije za unos
 - Odgovorni (*Responsible*) subjekat
 - Zavodni broj
 - Status događaja
- (3) Kada
 - UTC datum
- (4) Gdje
 - Država/područje događaja
 - Lokacija događaja
- (5) Klasifikacija
 - Klasa događaja
 - Kategorija događaja
- (6) Opis događaja
 - Jezik kojim je opisan događaj
 - Opis događaja
- (7) Događaji
 - Vrsta događaja
- (8) Klasifikacija rizika

2. POSEBNA OBAVEZNA POLJA ZA UNOS PODATAKA

2.1. Polja za unos podataka koji se odnose na vazduhoplove

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

- (1) Identifikacija vazduhoplova
 - Država registra
 - Proizvođač/model/serija
 - Serijski broj vazduhoplova
 - Registracija vazduhoplova
 - Pozivni znak

(2) Operacija vazduhoplovom

- Operator
- Vrsta operacije

(3) Opis vazduhoplova

- Kategorija vazduhoplova
- Vrsta pogonske grupe
- Težinska grupa

(4) Istorija leta

- Posljednja tačka odlaska
- Planirano odredište
- Faza leta

(5) Meteorološke prilike

- Relevantne meteorološke prilike

2.2. Polja za unos podataka koji se odnose na usluge u vazdušnoj plovidbi

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) povezanost sa ATM-om

- doprinos ATM-a
- Pogodne usluge (uticaj na ATM usluge)

(2) Naziv ATS jedinice

2.2.1. Polja za unos koja se odnose na narušavanje minimalnog razdvajanja/gubitak razdvajanja i neovlašteni ulazak u kontrolisani vazdušni prostor

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) Vazdušni prostor

- Vrsta vazdušnog prostora
- Klasa vazdušnog prostora
- Naziv FIR-a/UIR-a

2.3. Polja za unos podataka koji se odnose na aerodrome

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) Indikator lokacije (ICAO indikator aerodroma)

(2) Lokaciju aerodroma

2.4. Polja za unos podataka koji se odnose na štetu vazduhoplova ili lične povrede

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) Ozbiljnost posledica (*Severity*)

- Najveća šteta
- Stepen povrede

(2) Povrede lica

- Broj povreda na zemlji (smrtonosne, ozbiljne, manje)
- Broj povreda u vazduhoplovu (smrtonosne, ozbiljne, manje)

ZAINTERESOVANE STRANE

(a) Spisak zainteresovanih strana koje mogu da prime informacije na osnovu odluka iz pojedina njih slu ajeva u skladu sa lanom 11 stav 4 ili na osnovu opšte odluke u skladu sa lanom 11 stav 6:

1. Proizvo a i: projektanti i proizvo a i vazduhoplova, motora, elisa i djelova i ure aja vazduhoplova, kao i njihova predmetna udruženja; projektanti i proizvo a i sistema i sastavnih djelova za upravljanja vazdušnim saobra ajem (ATM); projektanti i proizvo a i sistema i sastavnih djelova za usluge u vazdušnoj plovidbi (ANS); projektanti i proizvo a i sistema i opreme koji se koriste na vazdušnoj strani aerodroma
2. Održavanje: organizacije uklju ene u održavanje ili generalni remont vazduhoplova, motora, elisa i djelova i ure aja vazduhoplova; ugra ivanje, modifikaciju, održavanje, popravku, generalni remont, provjeru u letu ili inspekciju objekata za vazdušnu plovidbu; ili u održavanje ili generalni remont sistema, sastavnih djelova i opreme koji se nalaze na vazdušnoj strani aerodroma
3. Operatori: vazdušni prevoznici i operatori vazduhoplova i udruženja vazdušnih prevoznika i operatora; operatori aerodroma i udruženja operatora aerodroma
4. Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi i pružaoci funkcija specifi nih za ATM
5. Pružaoci aerodromskih usluga: organizacije zadužene za zemaljsko opsluživanje vazduhoplova, uklju uju i punjenje gorivom, pripremu dokumentacije o optere enju, utovar, odmrzavanje (*De-icing*) vazduhoplova i vu u na aerodromu, kao i spasila ko vatrogasne, i druge usluge u slu ajevima nužde
6. Vazduhoplovne organizacije za obuku
7. Organizacije iz tre ih zemalja: državne vazduhoplovne vlasti i organizacije za istraživanje nesre a iz tre ih zemalja
8. Me unarodne vazduhoplovne organizacije
9. Istraživanje: javne ili privatne istraživa ke laboratorije, centri ili subjekti; ili univerziteti uklju eni u istraživanje ili prou avanje sigurnosti vazdušnog saobra aja

(b) Spisak zainteresovanih strana koje mogu da prime informacije na osnovu odluke iz pojedina njih slu ajeva u skladu sa lanom 11 stavovi 4 i 5:

1. Piloti (na li noj osnovi)
2. Kontrolori vazdušnog saobra aja (na li noj osnovi) i drugo ATM/ANS osoblje koje obavlja sigurnosne zadatke
3. Inženjeri/tehni ari/vazduhoplovno tehni ko osoblje kontrole letenja/menadžeri u vazduhoplovstvu (na li noj osnovi)
4. Udruženja profesionalnog vazduhoplovnog osoblja koje obavlja sigurnosne zadatke

ANEKS III

ZAHTJEV ZA INFORMACIJAMA IZ EVROPSKE CENTRALNE BAZE PODATAKA

1. Naziv:

Funkcija/pozicija:

Kompanija:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Datum:

Priroda posla:

Kategorija zainteresovane strane (vidjeti Aneks II Uredbe (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o prijavljivanju, analizi i pra enju (*follow-up*) doga aja u civilnom vazduhoplovstvu⁽²⁾):

2. Potrebne informacije (molimo da budete odre eniji što je više mogu e; navedite odgovaraju i datum/period za koji ste zainteresovani):

--

² SL 122, 24.4.2014, str. 18.

3. Razlozi za zahtjev:

4. Objasnite u koju svrhu će se informacije koristiti:

5. Datum do kojeg se informacije zahtijevaju:

6. Popunjeni formular se šalje, putem elektronske pošte, na: (kontakt lice)

7. Pristup informacijama

Od kontakt lica se ne zahtijeva da dostavi bilo koje tražene informacije. To može da uradi samo ako vjeruje da je zahtjev u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014. Lice koje podnosi zahtjev izražava svoju posvećenost i posvećenost svoje organizacije da ograniči upotrebu informacija samo na svrhu opisanu pod tačkom 4. Tako će podnosi zahtjev samo na to da se informacije date na osnovu ovog zahtjeva stavljaju na raspolaganje samo u svrhu sigurnosti letenja kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 376/2014 a ne u druge svrhe poput pripisivanja krivice ili odgovornosti ili u komercijalne svrhe.

Licu koje podnosi zahtjev se ne dozvoljava da bilo kome otkriva informacije koje su mu dostavljene bez pisane saglasnosti kontakt lica.

Neusaglašavanje sa ovim uslovima može da uzrokuje odbijanje pristupa daljim informacijama iz Evropske centralne baze podataka i, kada je primjenljivo, podliježe kažnjavanju.

8. Datum, mjesto i potpis:

**SPROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) BR. 1018/2015
od 29. juna 2015. godine**

o utvrđivanju liste događaja u civilnom vazduhoplovstvu koje je potrebno obavezno prijaviti u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta

član 1

Detaljna klasifikacija događaja prema kojoj se postupa prilikom prijavljivanja događaja, putem sistema obaveznog prijavljivanja, u skladu sa članom 4 stav 1 Uredbe (EU) br. 376/2014 utvrđena je Aneksima I do V ove Uredbe.

član 2

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije. Primjenjuje se od 15. novembra 2015. godine.

Ova Uredba obavezuje je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama. Sastavljeno u Briselu, 29. juna 2015. godine.

Za Komisiju
Predsjednik
J. C. JUNKER

ANEKS I

DOGAĐAJI POVEZANI SA OPERACIJAMA VAZDUHOPLOVA

Napomena: Ovaj Aneks je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1. LETA KE OPERACIJE

1.1. Priprema leta

- (1) Upotreba netačnih podataka ili pogrešni unosi u navigacionu opremu ili proračun performansi kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Prevoz ili pokušaj prevoza opasnog tereta u suprotnosti s primjenljivim zakonodavstvima, uključujući i netačno etiketiranje, pakovanje i rukovanje opasnim teretom.

1.2. Priprema vazduhoplova

- (1) Neodgovarajuća vrsta goriva ili kontaminirano gorivo.
- (2) Izostanak, neodgovarajući ili neadekvatni postupak odleđivanja/zaštite od zaleđivanja vazduhoplova (*De-icing/Anti-icing*).

1.3. Poletanje i sletanje

- (1) Izletanje sa rulne staze ili sa poletno-sletne staze.
- (2) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (3) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (4) Svako prekinuto poletanje.
- (5) Nemogućnost postizanja potrebnih ili očekivanih performansi tokom poletanja, odustajanja od sletanja ili sletanja.
- (6) Stvarno poletanje ili pokušaj poletanja, prilaženje ili sletanje s nepravilno podešenom konfiguracijom.
- (7) Udar repom, elisom, vrhom krila ili gondolom tokom poletanja ili sletanja.

- (8) Prilaz nastavljen uz nepoštovanje kriterijuma za stabilisani prilaz koje nalaže operator vazduhoplova.
- (9) Nastavak instrumentalnog prilaznja ispod objavljenih minimuma s neadekvatnom vizuelnom referentnom ta kom.
- (10) Prisilno ili slijetanje iz predostrožnosti.
- (11) Kratko i dugo sletanje.
- (12) Tvrdo sletanje.

1.4. Sve faze leta

- (1) Gubitak kontrole.
- (2) Nepravilan položaj vazduhoplova, nagib vazduhoplova po poprečnoj osi veći od normalnog, ugao bočnog nagiba ili brzina leta neprikladni za uslove leta.
- (3) Neodobreno odstupanje od visine leta za više od 300 ft (U RVSM-u 200 ft) (*Level bust*).
- (4) Aktiviranje bilo koje vrste sistema zaštite koji se odnosi na anvelopu leta, uključujući upozorenje sloma uzgona (*stall warning*), uključivanje upozorenja vibracijom komandne palice (*stick shaker*), potiskivača komandne palice (*stick pusher*) i automatske zaštite.
- (5) Nenamjerno odstupanje od namjeravane ili dodijeljene putanje leta za najmanje dvostruko potrebno navigaciono rastojanje ili 10 nautičkih milja.
- (6) Prekoračenje ograničenja iz leta zbog prisilne vazduhoplova.
- (7) Operacije s nepravilno podešenim visinomjerom.
- (8) Događaji povezani sa udarom izduvnog strujanja kod mlaznih motora ili sa jakim strujanjem uzrokovanim rotorom ili propelerom kojima se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (9) Pogrešno tumačenje automatizovanog na ina rada ili bilo koje informacije u okviru sistema informisanja pilotske kabine dostavljene leta koj posadi kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.

1.5. Druge vrste događaja

- (1) Nenamjerno oslobađanje tereta ili druge opreme koja se nosi spolja.
- (2) Gubitak svijesti o situaciji (uključujući i svijest o okruženju, na ina rada i sistemu, prostornu dezorijentiranost i vremenski okvir).
- (3) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti direktno uticale ili mogle uticati na nesreću ili ozbiljnu nezgodu.

2. TEHNIČKI DOGAĐAJI

2.1 Struktura i sistemi

- (1) Gubitak bilo kojeg dijela strukture vazduhoplova tokom leta.
- (2) Otkaz sistema.
- (3) Gubitak redundanse sistema.
- (4) Čuvenje bilo kojeg fluida kojim je prouzrokovana opasnost od požara ili mogućnost opasne kontaminacije konstrukcije, sistema ili opreme vazduhoplova ili kojim se ugrozilo ili moglo ugroziti zrakoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (5) Neispravnosti ili kvarovi na sistemu za gorivo koji su uticali na snabdijevanje gorivom i/ili njegovu distribuciju.
- (6) Neispravan rad ili kvar bilo kojeg sistema indikatora kada to rezultira zbunjivim indikacijama za posadu.
- (7) Neuočiv rad komandi leta, kao što su asimetrične ili zaglavljene komande leta (na primjer: za uzgon (zakrilca/pretkrilca), za otpor (spojleri), za kontrolu položaja (krilca, kormila visine, kormilo pravca).

2.2 Pogonski sistemi (uključujući i motore, propelere i sisteme rotora) i pomoćne pogonske jedinice (APU-i)

- (1) Kvar ili značajna neispravnost u radu bilo kojeg dijela propelera, rotora ili pogonskog sistema ili u upravljanju njima.
- (2) Oštećenje ili kvar glavnog/repnog rotora ili prenosa i/ili odgovarajućih sistema.

- (3) Gašenje plamena, prekid rada bilo kojeg motora tokom leta ili APU-a ako je potrebno da bude uključen (na primjer u operacijama poveanog doleta s dvomotornim vazduhoplovima – ETOPS (*Extended range Twin engine aircraft Operations*) ili u skladu sa listom minimalne opreme – MEL (*Minimum Equipment List*)).
- (4) Prekoračenje operativnih limita rada motora, uključujući i prevelik broj obrtaja ili nemogućnost upravljanja brojem obrtaja bilo kojeg brzotirajućeg sastavnog dijela (na primjer: APU, vazdušni pokretajni uređaji (mašina) sistema za hlađenje, motor vazdušne turbine, propeler ili rotor).
- (5) Kvar ili neispravan rad bilo kojeg dijela motora, APU-a ili prenosa koji uzrokuje jedan ili više sledećih slučajeva:
 - a. sistem obrnutog potiska ne odaziva se na komande;
 - b. nemogućnost upravljanja snagom, potiskom ili brojem obrtaja motora (o/min);
 - c. gubitak/otpadanje sastavnih dijelova/krhotine.

3. INTERAKCIJA SA VAZDUHOPLOVNIM USLUGAMA U VAZDUŠNOM PROSTORU (ANS) I UPRAVLJANJEM VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM (ATM)

- (1) Odobrenje kontrole letenja ATC (*Air Traffic Control clearance*) nije u skladu sa sigurnosnim zahtjevima.
- (2) Duži gubitak komunikacije sa ATS (*Air Traffic Service*) ili ATM jedinicom (*PLOC – Prolonged loss of communication*).
- (3) Oprema i instrukcije od različitih ATS jedinica koje bi mogle rezultirati gubitkom separacije između vazduhoplova.
- (4) Pogrešno tumačenje radio komunikacije koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (5) Namjerno odstupanje od ATC instrukcija koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

4. SLUČAJEVI NUŽDE I DRUGE KRITIČNE SITUACIJE

- (1) Svi događaji koji dovode do proglašenja slučajne nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).
- (2) Sve vrste sagorijevanja, topljenja, dima, pare, varničenja, pregrijavanja, požara ili eksplozije.
- (3) Kontaminiran vazduh u pilotskoj kabini ili putni kom odjeljku koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (4) Propust letačke ili kabinske posade vazduhoplova u primijeni ispravnog postupka za slučaj nužde ili vanredne situacije.
- (5) Upotreba bilo koje opreme za slučaj nužde ili vanredne situacije nije se uticala na letne karakteristike u letu ili sletanju.
- (6) Otkazivanje bilo kog sistema za spašavanje ili opreme za slučaj nužde koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (7) Nemogućnost kontrole pritiska u kabini.
- (8) Kritično niska količina goriva ili količina goriva na određenoj manjoj od potrebne konačne rezerve goriva.
- (9) Svaka upotreba sistema za snabdijevanje kiseonikom posade.
- (10) Onesposobljenost bilo kog člana letačke ili kabinske posade, što ima za posljedicu smanjenje ukupnog broja članova posade ispod najmanjeg dopuštenog broja.
- (11) Umor posade koji uticala ili može uticati na njihovu sposobnost za sigurno obavljanje letnih dužnosti.

5. SPOLJAŠNJA OKOLINA I METEOROLOGIJA

- (1) Sudar ili skoro sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) ACAS RA (*Airborne Collision Avoidance System, Resolution Advisory* – Sistem za izbjegavanje sudara u vazduhu sa indikacijom obaveznog vertikalnog razdvajanja).

¹ Prepreke podrazumijevaju i vozila.

- (3) Aktiviranje sistema za upozorenje na blizinu tla kao što je GPWS (*Ground Proximity Warning System* – sistem za upozorenje na blizinu tla) / TAWS (*Terrain Awareness and Warning System* – sistem za upozoravanje i prepoznavanje terena).
- (4) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama (*wildlife strike*) uključujući i sudar s pticama (*bird strike*).
- (5) Oštećenje/krhotina udarom stranog tijela (FOD - *Foreign object damage/debris*).
- (6) Neodgovarajući nailazak na loše uslove površine poletno-sletne staze.
- (7) Let kroz vrtložnu brazdu (*Wake-turbulence*).
- (8) Ometanje vazduhoplova vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zrakom, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, vazduhoplovnim modelom ili na slici na ekranu.
- (9) Udar munje (*lightning strike*) koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (10) Let kroz tuču (*Hail encountered*) koja je prouzročila oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (11) Let kroz područje jakih turbulencija (*Severe turbulence*) ili let kroz turbulenciju koja je prouzrokovala povrede osoba u vazduhoplovu ili se zahtijeva pregled vazduhoplova nakon leta.
- (12) Let kroz područje jakog smicanja vjetrova i olujnog nevremena (*significant wind shear or thunderstorm*) kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (13) Let u uslovima zaleđivanja (*Icing*) koje je prouzrokovalo poteškoće pri upravljanju, štetu na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (14) Ulazak u područje vulkanskog pepela (*Volcanic ash*).

6. BEZBJEDNOST (*Security*)

- (1) Prijetnja bombom ili otmica.
- (2) Teškoće u kontroliranju alkoholiziranih ili nasilnih putnika te putnika neprihvatljivog ponašanja (*Difficulty in controlling intoxicated, violent or unruly passengers*).
- (3) Otkrivanje slijepeg putnika (*Discovery of a stowaway*).

ANEKS II

DOGAĐAJI POVEZANI S TEHNIČKIM USLOVIMA, ODRŽAVANJEM I POPRAVKOM VAZDUHOPLOVA

1. PROIZVODNJA

Proizvodi, dijelovi i uređaji iz proizvodne organizacije s odstupanjima od primjenjivih projektnih podataka koji bi mogli dovesti do moguće nesigurne situacije kako je utvrđeno sa imaoceom sertifikata tipa ili odobrenja projekta.

2. PROJEKTOVANJE

Bilo koja greška, neispravan rad, kvar ili drugi događaj koji se odnosi na proizvod, dio ili uređaj koji je prouzrokovao ili bi mogao prouzrokovati nesigurnu situaciju.

Napomena: Spisak se primjenjuje na događaje povezane s proizvodom, dijelom ili uređajem obuhvaćenim sertifikatom tipa, ograničenim sertifikatom tipa, dodatnim sertifikatom tipa, ETSO odobrenjem, odobrenjem projekta i vešćima ili bilo kojim drugim relevantnim odobrenjem za

koje se smatra da je izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 748/2012¹.

3. ODRŽAVANJE I VO ENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

- (1) Ozbiljno ošte enje strukture (na primjer: napukline, trajna deformacija, delaminacija, odvajanje, sagorijevanje, pretjerana istrošenost ili korozija) uo eno tokom održavanja vazduhoplova ili komponente.
- (2) Ozbiljno curenje ili kontaminacija fluida (na primjer: hidrauli nih te nosti, goriva, ulja, gasa ili drugih fluida).
- (3) Kvar ili neispravan rad bilo kojeg dijela motora ili pogonskog sistema i/ili prenosa koji za posljedicu ima jedan ili više slede ih slu ajeva:
 - (a) gubitak/otpadanje sastavnih dijelova/krohotine;
 - (b) otkazivanje nosive strukture motora.
- (4) Ošte enje, otkazivanje ili kvar propelera koji bi mogli imati za posljedicu odvajanje propelera ili njegovih važnijih dijelova tokom leta i/ili neispravan rad kontrola propelera.
- (5) Ošte enje, otkazivanje ili kvar prenosnika/priklju ka glavnog rotora koji bi mogli imati za posljedicu odvajanje sklopa rotora tokom leta i/ili neispravan rad kontrola rotora.
- (6) Zna ajno neispravno funkcionisanje sigurnosnog sistema za kriti ne situacije ili opreme uklju uju i sistem za slu aj nužde ili opreme tokom ispitivanja u okviru održavanja ili nemogu nost aktiviranja tih sistema nakon održavanja.
- (7) Nepravilno sastavljeni ili ugra eni sastavni dijelovi vazduhoplova uo eni tokom inspekcije ili postupka ispitivanja dijelova koji nisu predmet te inspekcije ili postupka ispitivanja.
- (8) Pogrešna procjena ozbiljnog kvara ili ozbiljno nepridržavanje procedure po Listi minimalne opreme (MEL) i Tehni koj knjizi vazduhoplova (TLB).
- (9) Ozbiljno ošte enje sistema elektri nih kablova i priklju aka (EWIS – *Electrical Wiring Interconnection System*).
- (10) Svaki kvar na kriti nom dijelu s ograni enim vijekom trajanja koji za posljedicu ima zamjenu dijela prije isteka njegova vijeka trajanja.
- (11) Upotreba proizvoda, komponenti ili materijala nepoznatog, sumnjivog porijekla ili neispravnih kriti nih komponenti.
- (12) Obmanjuju i, neta ni ili nepotpuni primjenjivi podaci o održavanju ili postupci koji bi mogli dovesti do zna ajnih pogrešaka u održavanju, uklju uju i jezi nu problematiku.
- (13) Neta na kontrola ili primjena ograni enja održavanja vazduhoplova ili planiranog održavanja.
- (14) Otpuštanje vazduhoplova u upotrebu nakon održavanja u slu aju da postoji bilo kakva neusaglašenost kojom se ugrožava sigurnost u letu.
- (15) Ozbiljno ošte enje izazvano na vazduhoplovu za vrijeme aktivnosti održavanja zbog nepravilnog održavanja ili upotrebe neprikladne ili neispravne opreme za zemaljsku podršku koja zahtijeva dodatne aktivnosti održavanja.
- (16) Utvr eno dešavanje (doga aj) sagorijevanja, topljenja, dima, varni enja, pregrijavanja ili požara.
- (17) Svaki doga aj kada su ljudske mogu nosti, uklju uju i umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesre i ili ozbiljnoj nezgodi.
- (18) Zna ajna neispravnost, problem s pouzdanoš u ili problem koji se ponavlja u vezi sa kvalitetom snimanja koji obuhvata sistem snimanja podataka o letu (npr. ure aj za snimanje podataka o letu (FDR), sistem za snimanje data link-a (*data link recording*) ili ure aj za snimanje zvukova u pilotskoj kabini (CVR)) ili nedostatak informacija potrebnih radi osiguravanja ispravnosti sistema snimanja podataka o letu.

ANEKS III

DOGA AJI POVEZANI SA USLUGAMA I OPREMOM U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

¹ *Commission Regulation (EU) No 748/2012 of 3 August 2012 laying down implementing rules for the airworthiness and environmental certification of aircraft and related products, parts and appliances, as well as for the certification of design and production organisations (OJ L 224, 21.8.2012, p. 1).*

Napomena: Ovaj Aneks je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1. DOGAĐAJI KOJI SE ODOSE NA VAZDUHOPLOV

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹, uključujući i blisko približavanje terenu u kontrolisanom letu (*near CFIT*).
- (2) Povreda propisanih minimuma razdvajanja².
- (3) Neadekvatno razdvajanje³.
- (4) Indikacije sistema ACAS RA.
- (5) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući i sudar s pticama.
- (6) Izletanje sa rulne staze ili sa poletno-sletne staze.
- (7) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (8) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (9) Odstupanje vazduhoplova od ATC odobrenja.
- (10) Odstupanje vazduhoplova od primjenjivih pravila upravljanja vazдушnim saobraćajem (ATM):
 - (a) odstupanje vazduhoplova od primjenjivih izdatih ATM procedura;
 - (b) neodobreni ulazak u vazdušni prostor uključujući i neodobreno probijanje vazdušnog prostora;
 - (c) odstupanje od propisanog nošenja opreme i postupaka povezanih s ATM-om, koji su obavezni prema primjenjivim propisima.
- (11) Događaji koji se odnose na nejasno i oko pozivnog znaka.

2. POGORŠANJE ILI POTPUNO OTKAZIVANJE USLUGA ILI FUNKCIJA

- (1) Nemogućnost pružanja ATM usluga ili izvršenja ATM funkcija:
 - (a) nemogućnost pružanja usluga vazdušnog saobraćaja ili izvršenja funkcija usluga vazdušnog saobraćaja;
 - (b) nemogućnost pružanja usluga upravljanja vazдушnim prostorom ili izvršenja funkcija upravljanja vazдушnim prostorom;
 - (c) nemogućnost pružanja usluga upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja i usluga upravljanja kapacitetima ili izvršenja funkcija upravljanja kapacitetima i protokom vazdušnog saobraćaja.
- (2) izostavljene ili značajno netačne, oštećene, neadekvatne ili informacije koje dovode u zabludu, izdate od bilo koje službe za podršku⁴, uključujući i informacije koje se odnose na loše stanje površine poletno-sletne staze.
- (3) Nemogućnost pružanja usluga komunikacije.
- (4) Nemogućnost pružanja usluga nadzora u vazдушnom saobraćaju.
- (5) Nemogućnost funkcije obrade podataka i distribucije podataka.
- (6) Nemogućnost pružanja usluge u vazdušnoj plovodbi.
- (7) Nemogućnost zaštite ATM sistema koji je imao ili mogao imati direktan negativan uticaj na sigurno pružanje usluge.
- (8) Značajno preopterećenje ATS sektora/pozicije što bi moglo dovesti do potencijalnog pogoršanja u pružanju usluge.

¹ Prepreka uključujući vozilo

² Odnosi se na situaciju u kojoj se ne zadrže propisani minimumi razdvajanja između vazduhoplova ili između vazduhoplova i vazdušnog prostora za koji su minimumi razdvajanja propisani.

³ U nedostatku propisanih minimuma razdvajanja, situacija gdje su vazduhoplovi uopisno preblizu jedan drugome da bi piloti mogli osigurati siguran razmak između njih.

⁴ Na primjer: usluga vazdušnog saobraćaja (ATS), automatske informacije terminala (ATIS), meteorološke službe, navigacijska baza podataka, mape, karte, usluga vazduhoplovnog informiranja (AIS), priručnici.

- (9) Netačno primanje ili tumačenje značajnih poruka, uključujući i nedostatak razumijevanja jezika koji se koristi, kad je to imalo ili moglo imati direktan negativan uticaj na sigurno pružanje usluge.
- (10) Duži gubitak komunikacije sa vazduhoplovom ili drugom ATS jedinicom (PLOC).

3. OSTALI DOGAĐAJI

- (1) Proglašenje slušajane nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).
- (2) Značajno eksterno ometanje pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi (na primjer: radio stanice koje predaju signale u FM frekvencijskom pojasu, interferencije koje mogu nastati sa ILS-om (sistem za instrumentalno sletanje), VOR-om (svesmjerni VHF radiofar) i komunikacija).
- (3) Ometanje vazduhoplova, jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju ili radio komunikacije vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na slici na in.
- (4) Ispuštanje goriva.
- (5) Prijetnja bombom ili otmica.
- (6) Umor koji utiče ili može uticati na sposobnost za sigurno obavljanje dužnosti u vazdušnoj plovidbi ili vazdušnom saobraćaju.
- (7) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući i umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

ANEKS IV

DOGAĐAJI POVEZANI SA AERODROMIMA I ZEMALJSKIM USLUGAMA

1. UPRAVLJANJE SIGURNOSTI U NA AERODROMU

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slušajnu kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1.1. Događaji u vezi sa vazduhoplovom i preprekom

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući i sudar s pticama.
- (3) Izlijetanje sa rulne staze ili s poletno-sletne staze.
- (4) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (5) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (6) Odstupanje vazduhoplova ili vozila od odobrenja, uputstva ili ograničenja tokom rada na operativnoj površini aerodroma (na primjer: pogrešna poletno-sletna staza, rulna staza ili ograničeni dio aerodroma).
- (7) Strani objekt (FOD) na operativnoj površini koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (8) Prepreke na aerodromu ili u blizini aerodroma koje nisu objavljene u Zborniku vazduhoplovnih informacija (AIP – *Aeronautical Information Publication*) ili u obavještenju NOTAM (*Notice to Airmen*) i/ili koje nisu pravilno označene ili osvijetljene.
- (9) Ometanje pri izguravanju (*push-back*), vožnji unazad (*power back*) ili taksiranju uzrokovano vozilima, opremom ili osobama.
- (10) Putnici ili neovlašćene osobe ostavljene na stajanci bez nadzora.
- (11) Događaji povezani sa udarom izduvnog strujanja kod mlaznih motora ili sa jakim strujanjem uzrokovanim rotorom ili propelerom kojima se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (12) Proglašenje slušajane nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).

1.2. Pogoršanje ili potpuno otkazivanje usluga ili funkcija

- (1) Otkazivanje ili gubitak komunikacije između:

- (a) aerodroma, vozila ili zemaljskog osoblja i jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju ili jedinice za upravljanje postupcima na stajanci;
 - (b) jedinice za upravljanje postupcima na stajanci i vazduhoplova, vozila ili jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju.
- (2) Značajna greška, neispravan rad ili kvar opreme ili sistema aerodroma koje se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov ili osobe u njemu.
 - (3) Značajni nedostaci u rasvjeti, oznakama ili znakovima aerodroma.
 - (4) Otkaz sistema za upozoravanje u slučaju nužde na aerodromu.
 - (5) Spasilačke i vatrogasne službe nisu dostupne prema primjenjivim uslovima.

1.3. Ostali događaji

- (1) Požar, dim, eksplozije u aerodromskim uređajima i objektima ili njihovoj blizini kao i na opremi koje se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Događaji povezani sa bezbjednošću u aerodroma (na primjer: nezakonit ulazak, sabotaza, prijetnja bombom).
- (3) Nedostatak obavještanja o značajnoj promjeni radnih uslova aerodroma koje se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (4) Izostanak, neodgovarajući ili neadekvatni postupak odleivanja/zastite od zaleivanja vazduhoplova.
- (5) Izlivanje velikih količina goriva tokom punjenja vazduhoplova gorivom.
- (6) Punjenje kontaminiranog goriva ili neodgovarajuće vrste goriva ili drugih osnovnih fluida (uključujući i kiseonik, azot, ulje i vodu za piće).
- (7) Nesnalaženje u lošim uslovima površine poletno-sletne staze.
- (8) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući i umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

2. ZEMALJSKO OPSLUŽIVANJE VAZDUHOPLOVA

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

2.1. Događaji povezani sa vazduhoplovom i aerodromom

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (3) Izlijetanje sa rulne staze ili s poletno-sletne staze.
- (4) Značajno kontaminiranje strukture, sistema i opreme vazduhoplova uzrokovano prevozom prtljaga, pošte ili tereta.
- (5) Ometanje pri izguravanju (*push-back*), vožnji unazad (*power back*) ili taksiranju uzrokovano vozilima, opremom ili osobama.
- (6) Strani objekat (FOD) na operativnoj površini koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (7) Putnici ili neovlašćene osobe ostavljene na stajanci bez nadzora.
- (8) Požar, dim, eksplozije u aerodromskim uređajima i objektima ili njihovoj blizini kao i na opremi koje se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (9) Događaji povezani sa bezbjednošću u aerodroma (na primjer: nezakonit ulazak, sabotaza, prijetnja bombom).

2.2. Degradacija ili potpuno otkazivanje usluga ili funkcija

- (1) Otkazivanje ili gubitak komunikacije sa vazduhoplovom, vozilom, jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju ili jedinice za upravljanje postupcima na stajanci;
- (2) Značajna greška, neispravan rad ili kvar opreme ili sistema aerodroma koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov ili osobe u njemu.
- (3) Značajni nedostaci u rasvjeti, oznakama ili znakovima aerodroma.

2.3. Posebni događaji povezani sa zemaljskim opsluživanjem

- (1) Nepravilan prihvatanje i otprema ili ukrcavanje putnika, prtljaga, pošte ili tereta, koji bi mogao znatno uticati na masu i/ili uravnoteženje vazduhoplova (uključujući i značajne greške u proračunu opterećenja).
- (2) Oprema za ukrcavanje/iskrcavanje u/iz vazduhoplova nije pravovremeno uklonjena zbog čega su ugrožene osobe u njemu.
- (3) Neispravan raspored ili izvršavanje prtljaga, pošte ili tereta čime bi se na bilo koji način mogao ugroziti vazduhoplov, njegova oprema ili osobe u njemu, ili spriječiti evakuaciju u slučaju nužde.
- (4) Prevoz, pokušaj prevoza ili rukovanje opasnim teretom što je rezultiralo ili moglo rezultirati ugrožavanjem operativne sigurnosti ili dovelo do nesigurne situacije (na primjer: nezgoda ili nesreća povezana sa opasnim teretom kako je definisano u ICAO Tehničkim instrukcijama¹).
- (5) Nepoštovanje odredbi povezanih sa uparivanjem prtljaga i putnika.
- (6) Nepoštovanje zahtijevanih postupaka zemaljskog opsluživanja vazduhoplova i servisiranja, posebno s obzirom na odleivanje, punjenje gorivom ili postupke utovara, uključujući i nepravilno postavljanje ili uklanjanje opreme.
- (7) Izlivanje velikih količina goriva tokom punjenja vazduhoplova gorivom.
- (8) Punjenje neispravnom količinom goriva koja bi mogla znatno uticati na dolet, performanse, ravnotežu ili strukturalnu vrstu u vazduhoplova.
- (9) Punjenje kontaminiranim gorivom ili neodgovarajućom vrstom goriva ili drugih ključnih fluida (uključujući i kiseonik, azot, ulje i vodu za piće).
- (10) Otkazivanje, neispravan rad ili kvar zemaljske opreme koja se koristi za zemaljsko opsluživanje usljed čega dolazi do oštećenja ili moguće oštećenja vazduhoplova (na primjer: ruda za vuču ili zemaljski izvor napajanja vazduhoplova električnom energijom (GPU – *Ground Power Unit*)).
- (11) Izostanak, neodgovarajući i neadekvatni postupak odleivanja/zaštite protiv zaleivanja vazduhoplova.
- (12) Oštećenje vazduhoplova opremom za opsluživanje ili vozilima, uključujući i prethodno neprijavljenu štetu.
- (13) Svaki događaj kada su ljudi mogli biti ozlijeđeni, uključujući i umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

ANEKS V

DOGAĐAJI POVEZANI SA VAZDUHOPLOVIMA KOJI NISU KOMPLEKSNI VAZDUHOPLOVI NA MOTORNI POGON, UKLJUČUJUĆI I JEDRILICE I VAZDUHOPLOVE LAKŠE OD VAZDUHA

Za potrebe ovog Priloga:

- (a) „vazduhoplovi koji nisu kompleksni vazduhoplovi na motorni pogon” znači svi vazduhoplovi osim onih koji su definisani članom 3. tačka (j) Uredbe (EZ) br. 216/2008
- (b) „jedrilica” ima značenje navedeno u članu 2. tačka 117. Sprovedbene uredbe Komisije (EU) br. 923/2012¹
- (c) „vazduhoplovi lakši od vazduha” ima značenje navedeno u tački ML10. odjeljka „Definicije pojmova korištenih u ovom popisu” Priloga Direktivi 2009/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta²

1. VAZDUHOPLOVI KOJI NISU KOMPLEKSNI VAZDUHOPLOVI NA MOTORNI POGON, ISKLJUČUJUĆI I JEDRILICE I VAZDUHOPLOVE LAKŠE OD VAZDUHA

Napomena: Ovaj dio je struktuiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1.1 Letačke operacije

- (1) Nenamjerni gubitak kontrole.

- (2) Sletanje izvan predviđenog područja za sletanje.
- (3) Nemogućnost postizanja ili nepostizanje potrebnih performansi vazduhoplova o ekvivalentnim uvjetima tokom poletanja, penjanja ili sletanja.
- (4) Neodobreni izlazak na poletno-sletnu stazu.
- (5) Izletanje s poletno-sletne staze.
- (6) Bilo koji let koji je obavljen vazduhoplovom koji nije plovidben ili za koji priprema leta nije obavljena, ime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (7) Nenamjerno let u instrumentalnim meteorološkim uvjetima (IMC) vazduhoplova koji nisu odobreni prema pravilima instrumentalnog letenja (IFR – *Instrument flight rules*), ili pilota koji nije osposobljen za letove po IFR-u, ime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (8) Nenamjerno oslobađanje tereta¹.

1.2 Tehnički događaji

- (1) Neuobičajeno jakе vibracije (na primjer: „drhtanje” krilca ili kormila visine ili propelera).
- (2) Bilo koja komanda leta ne radi ispravno ili je odspojena.
- (3) Kvar ili značajno propadanje strukture vazduhoplova.
- (4) Gubitak bilo kojeg dijela strukture ili uređaja vazduhoplova tokom leta.
- (5) Kvar motora, rotora, propelera, sistema za gorivo ili drugog važnog sistema.
- (6) Curenje bilo kog fluida kojim je prouzrokovana opasnost od požara ili mogućnost opasne kontaminacije strukture, sistema ili opreme vazduhoplova ili opasnost za osobe u vazduhoplovu.

1.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazdušnim saobraćajem

- (1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) ime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Neodobreni ulazak u vazdušni prostor.

1.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

- (1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u slučajnu nužde.
- (2) Požar, eksplozija, dim, otrovni gasovi ili otrovne pare u vazduhoplovu.
- (3) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

1.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

- (1) Sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Skori sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹ koji zahtijeva manevrisanje u slučajnu nužde kako bi se izbjegao sudar.
- (3) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući i sudar s pticama koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo koje ključne funkcije.
- (4) Ometanje vazduhoplova vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na bilo koji način.
- (5) Udar munje koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili otkazivanje njegovih funkcija.
- (6) Let kroz područje jakih turbulencija ime su prouzrokovane povrede osoba u vazduhoplovu ili potreba za pregledom vazduhoplova nakon leta.
- (7) Zaleđivanje uključujući i zaleđivanje karburatora kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.

2. JEDRILICE (GLIDERS)

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučajnu kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

2.1 Letačke operacije

- (1) Nenamjerni gubitak kontrole.

¹ Ova tačka primjenjuje se samo na komercijalne djelatnosti u smislu člana 3. tačka i. Uredbe (EZ) br. 216/2008.

(2) Događaj pri kojem pilot jedrilice nije mogao otpustiti užu vitla ili rudu za aerovu u ime je bio primoran koristiti postupak u slučaju nužde.

(3) Bilo koje otpuštanje užeta vitla ili rude za aerovu u ako se otpuštanjem ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

(4) U slučaju motorne jedrilice, kvar motora tokom poletanja.

(5) Bilo koji let koji je obavljen jedrilicom koja nije plovidbena ili za koju priprema leta nije obavljena u potpunosti, ime se ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

2.2 Tehnički događaji

(1) Neobičajeno jake vibracije (na primjer: „drhtanje” krilca ili kormila visine ili propelera).

(2) Bilo koja komanda leta ne radi ispravno ili je odspojena.

(3) Kvar ili značajno propadanje strukture jedrilice.

(4) Gubitak bilo kojeg dijela strukture ili uređaja jedrilice tokom leta.

2.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazдушnim saobraćajem

(1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) ime se ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

(2) Neodobreni ulasci u vazdušni prostor.

2.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

(1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u slučaju nužde.

(2) Sve situacije u kojima nije dostupno sigurno područje za sletanje.

(3) Požar, eksplozija, dim, otrovni gasovi ili otrovne pare u jedrilici.

(4) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

2.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

(1) Sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.

(2) Skori sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹ koji zahtijeva manevrisanje u slučaju nužde kako bi se izbjegao sudar.

(3) Ometanje jedrilice vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim laserskim svjetlom, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na slici i na in.

(4) Udar munje koji je prouzrokovao oštećenje na jedrilici.

3 VAZDUHOPLOVI LAKŠI OD VAZDUHA (BALONI I VAZDUŠNI BRODOVI)

Napomena: Ovaj dio je struktuiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

3.1 Letačke operacije

(1) Bilo koji let koji je obavljen vazduhoplovom lakšim od vazduha koji nije plovidben ili za koje priprema leta nije obavljena u potpunosti, ime se ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplovom lakšim od vazduha, osobe u njemu ili bilo koje druge osobe.

(2) Nenamjerno trajno gašenje plamena.

3.2 Tehnički događaji

(1) Otkaz bilo kog od sledećih dijelova ili upravljačkih jedinica: potopna cijev boce za gas, remenica za upravljanje kupolom, konopac za upravljanje, konopac za vezivanje, zaptivka ventila na gorioniku, zaptivka ventila na boci za gas, alka, oštećenje na crijevima za dovod gasa, uzgonskom gasnom ventilu, kupola ili baloneta, ventilatoru, sigurnosni ventil za pritisak (gasni balon), vitlu (za gas balone koji su vezani za zemlju).

(2) Značajno oticanje ili gubitak uzgonskog gasa (na primjer: poroznost, nemogućnost zatvaranja ventila za uzgonski gas).

¹ Prepreka uključuje vozilo

3.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazdušnim saobraćajem

(1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) ime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

(2) Neodobreni ulasci u vazdušni prostor.

3.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

(1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u službu nužde.

(2) Požar, eksplozija, dim ili otrovne pare u vazduhoplovu lakšem od vazduha (iznad uobičajenog rada plamenika).

(3) Osobe u vazduhoplovu lakšem od vazduha izbačene iz košare ili gondole.

(4) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

(5) Nenamjerno podizanje ili vučanje zemaljske posade, što dovodi do smrtnog slučaja ili povrede osobe.

3.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

(1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹ koji je ugrozio ili je mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

(2) Ometanje vazduhoplova lakšeg od vazduha vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim laserskim svjetlom, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na sličan način.

(3) Neopredivi nailazak na nepovoljne vremenske uslove koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

Nacionalna komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih
nezgoda vazduhoplova
National Commission for Investigation of Accident and
Serious Incidents of Aircraft
Djoko Mirasevic 19, 81000 Podgorica
tel: +382 69 066 223
fax: +382 20 652 160
e-mail: prijava.kinns@kinns.me

Agencija za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore
Civil Aviation Agency of Montenegro
Josip Broz Tito bb, 81000 Podgorica
tel: + 382 20 625 507
fax: + 382 20 625 517
e-mail: mor@caa.me

OBRAZAC PRIJAVE O NESREĆI ILI OZBIJNOJ NEZGODI VAZDUHOPLOVA
Accident or Serious Incident Report Form

Bijela polja popunite velikim štampanim slovima, označite sa "X" odgovarajuće kvadrate, nepotrebno precrtati
Fill all the items in block capital letters, mark appropriate fields with "X", disregard inapplicable items

1. Mjesto nesreće ili ozbiljne nezgode, Regija/Država / Location of the Accident or Serious Incident,
District/State

--

2. Datum i vrijeme / Date and Time

--

3. Tip vazduhoplova / Aircraft Type

4. Registracija vazduhoplova / Aircraft Registration

--	--

5. Kategorija vazduhoplova /
Weight category (MTO)

- između 0 -2250 kg / between 0 – 2250 kg
 između 2251 – 5700 kg / between 2251 – 5700 kg
 između 5701 – 27000 kg / between 5701 – 27000 kg
 između 27001 – 272000 kg/between 27001–272000 kg
 više od 272000 kg / more than 272000 kg
 nepoznato / unknown

6. Operator i vlasnik / Operator and Owner

--

7. Adresa operatora/Address of Operator

8. Država operatora / State of Operator

--	--

9. Plan leta / Flight plan

10. Broj leta ili pozivni znak / Flight Number or Call Sign

--	--

11. Faze leta /Flight Phase

☐ Vučica / Towing ☐ Parkiranje / Parking ☐ Izguravanje / Pushback ☐ Voženje prije poletanja / Taxiing before take off	☐ Poletanje / Take off ☐ Početno penjanje (<1500ft)/ Initial climbing ☐ Penjanje / Climbing ☐ Lebdenje / Hover	☐ Krstarenje / Cruise ☐ Poniranje / Descending ☐ Čekanje / Holding ☐ Tokom promjene nivoa leta / Flight level change	☐ Neuspjeli prilaz / Missed approach ☐ Sletanje / Landing ☐ Voženje posle sletanja / Taxiing after landing ☐ Drugo / Others
---	--	--	--

12. Vrsta leta /Type of Flight (Air transport operations)

☐ Komercijalni – Redovni / Commercial - Scheduled ☐ Privatni / Private ☐ Obuka / Training	☐ Čarter / Charter ☐ Medicinski / Medical ☐ Vlastite potrebe / Non commercial ☐ Rekreacija / Pleasure ☐ Poslovni / Business	☐ Poslovni / Business ☐ Rad iz vazduha / Aerial work ☐ Prelet / Ferry Instrukcija/Instructional ☐ Samostalno / Single ☐ Duplo / Dual ☐ Čarter / Charter	☐ Taksi / Taxi ☐ Probni – tehnički / Test - Technical ☐ Drugo / Other ☐ Nepoznato / Unknown ☐ Drugo / Other
---	---	--	---

13. Vođa vazduhoplova
/ Pilot in Command

Prezime / Surname

Ime / First Name

--	--	--

14. Broj osoba u vazduhoplovu /Number of persons on board	Posada/Crew	Putnici/Passengers	Drugi/Others
15. Broj povrije enih osoba /Number of persons injured	Posada/Crew	Putnici/Passengers	Drugi/Others
Smrtno / fatal			
Ozbiljno /serious			
Lake povrede / minor			
Bez povreda / none			
16. Šteta na vazduhoplovu/Damage to the aircraft	☐ uništen / destroyed ☐ znatno / substantial ☐ mala / minor ☐ nikakva none ☐ nepoznata /unknown		
17. Šteta nanijeta tre im osobama (gra evine, vozila, flora,...) Third party damage (buildings, vehicles, plants,...)			
18. Opasne robe u vazduhoplovu / Dangerous goods information	☐ nema / none		
19. Meteorološki uslovi / 20. Doba dana / Light Conditions Meteorological Conditions			
☐ VMC ☐ IMC ☐ CAT _____	☐ Dan / Daylight	☐ Svitanje / Dawn	☐ No / Night
	☐ Sumrak / Dusk/twilight	☐ Mjese ina / Night-moonlight	☐ Nepoznato / Unknown
21. Opis doga aja / Brief description			
22. Dodaci / Attachments			
☐ Skice / Sketches	☐ Izvještaji / Reports	☐ Slike / Photographs	☐ Drugo / Other
Detalji o podnosiocu prijave / Report submitter details			
Ime podnosioca / Name of reporter	Telefon / Phone	Datum podnošenja / Date	
Potpis podnosioca / Signature of reporter _____			

 CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO	MNE	OBRAZAC ZA PRIJAVU DOGA AJA KOJI SE OBAVEZNO PRIJAVLJUJE
	ENG	

Napomena: Ukoliko želite da zaštitite svoj identitet, zaokružite **POVJERLJIVO**
 Note: If you want to protect your identity, please highlight **CONFIDENTIAL**

Bijela polja popunite velikim štampanim slovima, označite sa "X" odgovarajuće kvadrate, nepotrebno precrtati
 Fill all the items in block capital letters, mark appropriate fields with "X", disregard inapplicable items

1. Vrsta događaja/Type of Occurrence

☐ Operacije vazduhoplova / aircraft operation occurrence	☐ Usluge u vazdušnoj plovidbi / ATM/ANS Occurrence	☐ Događaji sa vazduhoplovima koji nisu kompleksni / other than complex aircraft occurrence
☐ Održavanje i popravka vazduhoplova / maintenance occurrence	☐ Ugrožavanje na aerodromu i zemaljsko opsluživanje / airport and ground services occurrence	☐ Ometanje vazduhova laserom / laser interference

2. Tip vazduhoplova / Aircraft Type	3. Registracija vazduhoplova / Aircraft Registration
4. Operator i vlasnik / Operator and Owner	5. Datum i vrijeme događaja / Date and Time
6. Mjesto događaja/ICAO kod aerodroma / Location of Occurrence/ aerodrome ICAO code	7. Broj leta / Flight Number
8. Polazi iz/ Departing from	9. Dolazi u/ Arriving to
10. Vrijeme sletanja / Landing Time	11. Tehnička knjiga vazd. br. / Technical Log Book No.

12. Faze leta / Flight Phase

☐ Vučanje / Towing	☐ Poletanje / Take off	☐ Krstarenje / Cruise	☐ Kruženje za sletanje / Circling
☐ Parkiranje / Parking	☐ Početno penjanje (<1500ft)/ Initial climbing	☐ Poniranje / Descending	☐ Sletanje / Landing
☐ Izguravanje / Pushback	☐ Penjanje / Climbing	☐ Čekanje / Holding	☐ Voženje posle sletanja / Taxiing after landing
☐ Voženje prije poletanja / Taxiing before take off	☐ Lebdenje / Hover	☐ Prilaženje (<1500ft)/ Approach	☐ Drugo / Other

13. Vrsta leta / Type of Flight

☐ Komercijalni – Redovni / Commercial - Scheduled	☐ Čarter / Charter	☐ Poslovni / Business	☐ Taksi / Taxi
☐ Privatni / Private	☐ Medicinski / Medical	☐ Rad iz vazduha / Aerial work	☐ Probni – tehnički / Test - Technical
☐ Obuka / Training	☐ Vlastite potrebe / Non commercial	☐ Prelet / Ferry	☐ Drugo / Other

14. Posljedice / Consequences

☐ Bez posljedica / No consequences	☐ Povratak na sletanje / Return back for landing	☐ Prekinuto poletanje / Rejected Take-off	☐ Sletanje iz obazrivosti / Precautionary Landing
☐ Gašenje motora / Engine Failure	☐ Odložen let – Otkazan / Flight Delayed/Cancelled	☐ Skretanje / Runway Excursion	☐ Drugo / Other

15. Putnici, posada / Passengers, Crew	16. Pravila letenja / Flight Rules	17. Uslovi leta / Flight Conditions	18. Vidljivost / Visibility (m)	19. Vjetar / Wind	20. Padavine / Precipitation
____ / ____	☐ VFR ☐ IFR	☐ VMC ☐ IMC			

21. Oblaci / Clouds	22. Temperatura / Temperature	23. Značajni vremenski uslovi / Significant Weather

23. Staza u upotrebi / Runway in use	24. FIR i klasa vazdušnog prostora/

25. Naziv ATS jedinice / <i>ATS unit</i>			
26. Doprinos ATM-a / <i>ATM contribution</i>			
27. Uticaj na ATM uslugu / <i>ATM effect</i>			
28. Upozorenja / <i>Alerts</i>			
TCAS: ☐ Nema / <i>None</i> ☐ TA ☐ RA, sa instrukcijom	☐ GPWS	☐ MSAW	☐ STCA
29. Ugrožavanje leta laserom / <i>Laser attack</i>			
a) Lokacija izvora zračenja / <i>location of light source</i> :			
b) Okvirna udaljenost od izvora zračenja / <i>distance from the source of light source</i> :			
c) Boja lasera / <i>laser color</i> : ☐ zelena/green ☐ crvena/red ☐ plava/blue ☐ ostalo/other			
30. Opis događaja / <i>Brief description</i>			
31. Klasifikacija događaja / <i>Occurrence class</i> :		32. Klasifikacija rizika / <i>Risk classification</i> :	
33. Dodaci / <i>Attachments</i>			
☐ Skice / <i>Sketches</i>	☐ Izvještaji / <i>Reports</i>	☐ Slike / <i>Photographs</i>	☐ Drugo / <i>Other</i>
Detalji o podnosiocu prijave / <i>Report submitter details</i>			
Ime podnosioca / <i>Name of reporter</i>	Telefon / <i>Phone</i>	Datum podnošenja / <i>Date</i>	
Potpis podnosioca / <i>Signature of reporter</i> _____			

CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

OBRAZAC ZA PRIJAVU DOGAĐAJA KOJI SE DOBROVOLJNO PRIJAVLJUJE

Voluntary Occurrence Report

Prijave o događajima od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja dostavljaju se Kontakt licu za događaje od značaja za vazduhoplovnu sigurnost Agencije za civilno vazduhoplovstvo (adresa i e-mail dati su na kraju obrasca):

Occurrence Report forms are to be sent to the Contact person for Safety Occurrences of the Civil Aviation Agency (address and e-mail are given in the footer of this form):

Bijela polja popunite velikim štampanim slovima.

Fill all the items in block capital letters.

Mjesto, datum i vrijeme događaja/Location, Date and Time of the Occurrence

--

Opis događaja/Description of Occurrence

--

Uzrok događaja (prema mišljenju podnosioca)/Cause of the Occurrence (as per the opinion of the person denouncing)

--

Politika ACV je da pruži povratne informacije o rezultatima analize, ukoliko se zahtijevaju. Ukoliko ne želite povratne informacije, označite sa X bijelo polje. / It is CAA policy to provide a comprehensive closing response, if required. If you do not require the response, please tick the box.

Podaci su povjerljivi i namijenjeni isključivo za dodatna pitanja / Information is confidential and is intended solely for questions:

Ime i prezime / Name:	Adresa / Address:
Broj telefona / Phone number:	e-mail adresa / e-mail:

 CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO	MNE	PRIJAVA DOGA AJA UDARA PTICE I OPASNOSTI OD DIVLJEG SVIJETA
	ENG	

Napomena: Ukoliko želite da zaštitite svoj identitet, zaokružite POVJERLJIVO
 Note: If you want to protect your identity, please highlight CONFIDENTAL

Bijela polja popunite velikim štampanim slovima, označite sa "X" odgovarajuće kvadrate, nepotrebno precrtati
 Fill all the items in block capital letters, mark appropriate fields with "X", disregard inapplicable items

Uvod / General details

Udar ptice / Bird strike Prisustvo ptica / Other Bird Hazard Prisustvo divljeg svijeta / Other Wildlife Hazard

Tip vazduhoplova i motora / Aircraft and engine model:	Oznaka registracije vazduhoplova / Aircraft registration:	Operator / Operator:	Datum / Date:	Vrijeme / Time (UTC):

Broj leta / Flight No:	Lokacija-Pozicija-PSS-Aerodrom / Location-Position-RW-Airport:

Nivo leta, visina, brzina / Flight level, height, speed	
☐ Dan / Day ☐ No / Night ☐ Sumrak / Dusk	FL / ALT / HT – AGL (ft) IAS (KTS):

Ruta od – do / Route from – to:	Faza leta / Phase of flight:
	☐ Parkiranje / Parking ☐ Taksiranje / Taxiing ☐ Poletanje / Take off ☐ Penjanje / Climbing ☐ Na ruti / En route ☐ Poniranje / Descent ☐ Prilaženje / Approach ☐ Slijetanje / Landing

Obla nost / Sky condition:	Padavine / Precipitation:
☐ Bez oblaka / No cloud	☐ Magla / Fog
☐ Mala oblaka / Some cloud	☐ Kiša / Rain
☐ Puno oblaka / Overcast	☐ Snijeg / Snow

Uticaj na let / Effect on flight:		Uticaj na vazduhoplov / Effect on Aircraft	
☐ Nema / None		Dio aviona / Part of aircraft	Udareni / Struck
☐ Prekinuto poletanje / Aborted take off		Radarska kupola / Radar dome	Ošte eni / Damaged
☐ Slijetanje iz predostrožnosti / Precautionary landing		Vjetrobran / Windshield	
☐ Gašenje motora / Engines shut down		Nosni dio / Nose	
☐ Drugo (preciziraj) / Other (specify)		Motor broj / Engine No.	
Vrsta ptica / Bird species:		1	
	Uo enih / Seen	2	
	Udarenih / Struck	3/4	
Broj ptica / Number of birds:	1	Elisa / Propeller	
	2-10	Krila i rotor / Wings and rotor	
	11-100	Trup / Fuselage	
	Više / More	Stajni trap / Landing gear	

Veli ina ptica / <i>Size of birds:</i> ☐ Male / <i>Small</i> ☐ Srednje / <i>Medium</i> ☐ Velike / <i>Large</i>	Rep / <i>Tail</i>	☐	☐
	Svjetla / <i>Lights</i>	☐	☐
	Drugo (preciziraj) / <i>Other (specify):</i>		
Pilot je upozoren na ptice / <i>Pilot warned of birds:</i>		Na in / <i>Way:</i>	
☐ Da / <i>Yes</i> ☐ Ne / <i>No</i>			

Kratak opis doga aja / <i>Brief description of the Occurrence</i>

Dodaci / <i>Attachments</i>			
☐ Skice / <i>Sketches</i>	☐ Izvještaji / <i>Reports</i>	☐ Slike / <i>Photographs</i>	☐ Drugo / <i>Other</i>

Detalji o podnosiocu prijave / <i>Report submitter details</i>		
Ime podnosioca i organizacija / <i>Name of reporter & Organization</i>	Telefon / <i>Phone</i>	Datum podnošenja / <i>Date</i>
Potpis podnosioca / <i>Signature of reporter</i> _____		

 CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO	MNE	PRIJAVA O DOGAĐAJU IZAZVANOM PRISUSTVOM OPASNOG TERETA
	ENG	<i>Dangerous Goods Occurrence Report</i>

Napomena: Ukoliko želite da zaštitite svoj identitet, zaokružite **POVJERLJIVO**
Note: If you want to protect your identity, please highlight CONFIDENTIAL

Bijela polja popunite velikim štampanim slovima, označite sa "X" odgovarajuće kvadrate, nepotrebno precrtati
Fill all the items in block capital letters, mark appropriate fields with "X", disregard inapplicable items

1. Operator / <i>Operator</i>	2. Datum događaja / <i>Date of occurrence</i>	3. Vrijeme događaja / <i>Time of occurrence</i>
4. Datum leta / <i>Flight date:</i>	5. Broj leta / <i>Flight No.:</i>	
6. Vrsta vazduhoplova / <i>Aircraft Type</i>	7. Registracija vazduhoplova / <i>Aircraft Registration</i>	
8. Polazi iz/ <i>Departing from</i>	9. Dolazi u/ <i>Arriving to</i>	
10. Mjesto događaja / <i>Location of occurrence</i>	11. Porijeklo robe / <i>Origin of the book</i>	

12. Opis događaja, uključujući i podatke o povredama, oštećenjima / *Description of the occurrence, including details of injury, damage...*

--

13. Odgovarajući i naziv opasnog tereta / <i>Propper shipping name</i>	14. UN/ID broj / <i>UN/ID No.</i>

15. Klasa-podklasa / <i>Class-division</i>	16. Dodatna opasnost / <i>Subsidiary risk</i>	17. Grupa pakovanja / <i>Packing group</i>	18. Tip pakovanja / <i>Type of packaging</i>

19. Oznaka specifikacije pakovanja / <i>Packaging specification marking</i>	20. Broj paketa / <i>No. of package</i>	21. Količina (ili transportni indeks) / <i>Quantity (or transport index)</i>	22. Broj tovarnog lista / <i>Reference No. of Airway bill</i>

23. Referentni broj poštanske vreće, prtljažnog priveska ili karte putnika / *Reference No. of courier pouch, baggage tag, or passenger ticket:*

--

24. Naziv i adresa pošiljaoca, špeditera, putnika itd / *Name and address of shipper, agent, passenger etc:*

--

25. Opis događaja-nastavak / *Description of occurrence (continuation):*

--

26. Detalji o podnosiocu prijave / *Report submitter details*

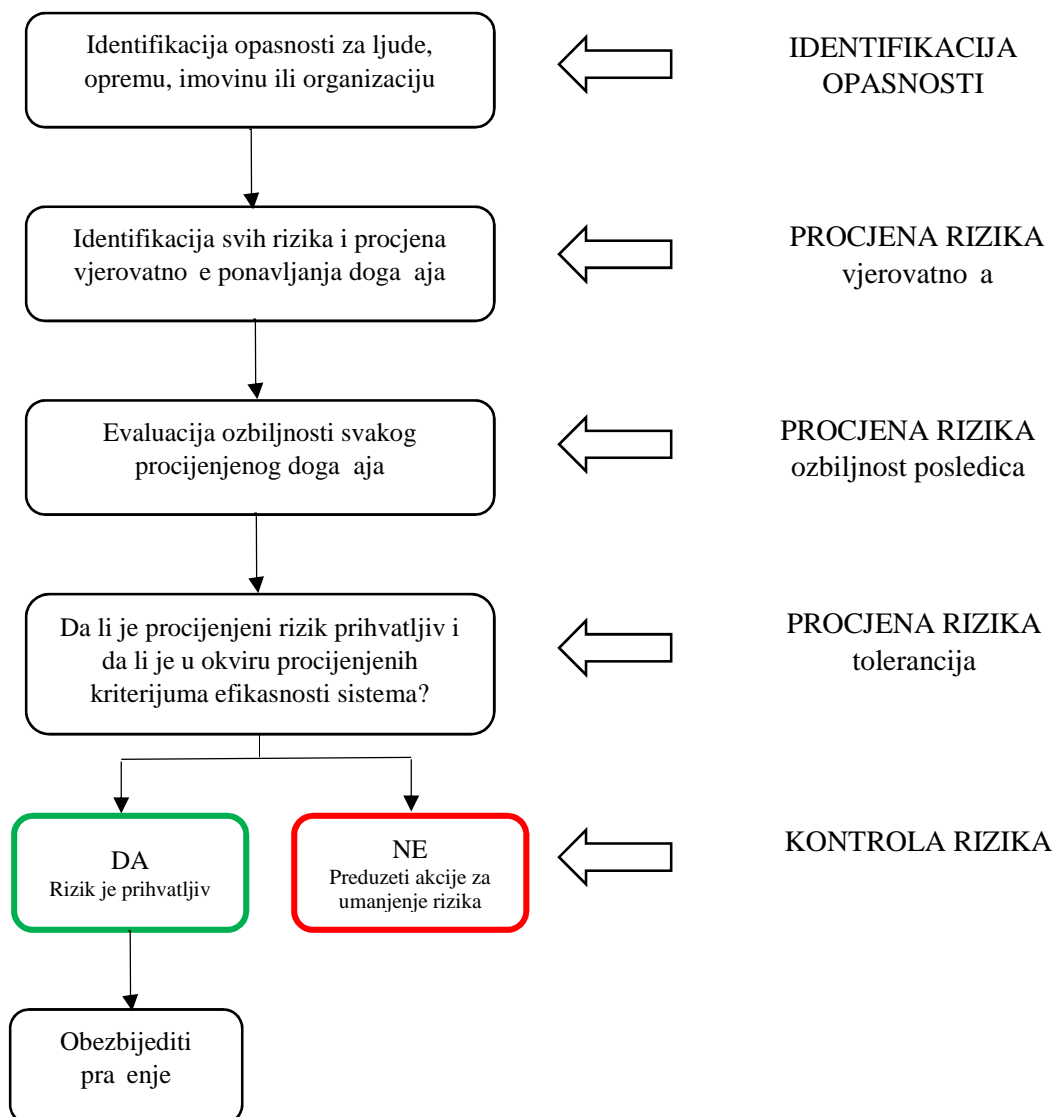
Ime podnosioca / <i>Name of reporter</i>	Telefon / <i>Phone</i>	Datum podnošenja / <i>Date</i>
Potpis podnosioca / <i>Signature of reporter</i> _____		

Matrica rizika

Identifikacija rizika događaja od značaja za sigurnost prema ICAO modelu.

Organizacije koje u svom internom sistemu imaju matricu koja se razlikuje u odnosu na ICAO matricu u obavezi su da implementiraju sistem konverzije procjene rizika u skladu sa ICAO matricom.

Dijagram procesa analize opasnosti i procjene rizika prikazan je na slici koja slijedi:

Procjena rizika uzima u obzir vjerovatnoću i ozbiljnost bilo koje negativne posljedice koja može biti rezultat identifikovane opasnosti.

ICAO matrica procjene rizika:

VJEROVATNO A (PROBABILITY)	OZBILJNOST MOGU IH POSLEDICA (SEVERITY)				
	KATASTROFALNA (CATASTROPHIC)	OPASNA (HAZARDOUS)	ZNA AJNA (MAJOR)	MANJA (MINOR)	ZANEMARLJIVA (NEGLIGIBLE)
	A	B	C	D	E
ESTO (FREQUENT) 5	5A	5B	5C	5D	5E
POVREMENO (OCCASIONAL) 4	4A	4B	4C	4D	4E
MALO VJEROVATNO (REMOTE) 3	3A	3B	3C	3D	3E
NEVJEROVATNO (IMPROBABLE) 2	2A	2B	2C	2D	2E
IZUZETNO NEVJ. (EXTREMELY IMP.) 1	1A	1B	1C	1D	1E

Rizik = Ozbiljnost mogu ih posledica X Vjerovatno a

Prepoznate se tri kategorije:

NEPRIHVATLJIVO PODRU JE (*unacceptable risk*) – neprihvatljivo prema postoje im uslovima.

TOLERANTNO PODRU JE (*tolerable risk*) – prihvatljivo na osnovu procjene rizika i umanjenja (ukoliko se procijeni da je neophodno). Može zahtijevati odluku rukovodstva.

PRIHVATLJIVO PODRU JE (*acceptable risk*)

Ublažavanje rizika: Cilj upravljanja rizicima jeste njihovo zadržavanje na prihvatljivom nivou. Upravljanje rizicima podrazumijeva na in na koji se balansira izme u vremena, troškova i poteško a u sprovo enju mjera u cilju umanjenja ili eliminacije rizika. Nivo rizika se može umanjiti umanjuju i ozbiljnost posledica ili umanjuju i izloženost riziku. Korektivne mjere moraju da uzmu u obzir bilo koji element postoje e odbrane, kao i nemogu nost te odbrane da zadrži prihvatljivi nivo efikasnosti sigurnosti. Korektivne mjere moraju biti predmet daljih aktivnosti procjene rizika, a sve u cilju odre enja da je rizik na prihvatljivom nivou, kao i da se u operacijama nisu pojavili novi rizici.